

Labklājības ministrija

Publiskais gada pārskats par 2018. gadu

2019. GADA JŪLIJĀ

SATURS

Priekšvārds	2
Pamatinformācija	4
Finanšu resursi	6
Padotības institūcijas	8
Resorā nodrošinātie pakalpojumi	9
Situācijas raksturojums	10
Sociālās apdrošināšanas sistēma	10
Valsts vecuma pensijas	12
Valsts sociālie pabalsti	13
Sociālie pakalpojumi	13
Cīņa pret vardarbību ģimenē	19
Pašvaldību sociālā palīdzība	21
Darba tirgus attīstība	24
Pasākumi ministrijas vadības un darbības uzlabošanai	30
Personāls	34
2018. gadā pabeigtie pētījumi	36
Komunikācija ar sabiedrību	38
Galvenie plānotie pasākumi 2019. gadam	41
Pielikums Nr.1 Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (pamatbudžets)	42
Pielikums Nr. 2 Valsts budžeta finansējums un izlietojums Valsts sociālās apdrošināšanas speciālajam budžetam	43
Pielikums Nr. 3 Pārskata gada budžeta programmu (apakšprogrammu) izpilde	44
Pielikums Nr.4 Pārskata gadam apstiprinātie neatliekamie pasākumi	47
Pielikums Nr. 5 Pabalstu un pensiju izmaksas	48
Pielikums Nr.6 Valsts sociālie pakalpojumi	51

PRIEKŠVārds

Cienījamais lasītāj!

Atbildība, profesionālisms un kvalitāte ir Labklājības ministrijas galvenās vērtības, kas atspoguļojas ikvienā mūsu darbā un caurvijas ikviena ministrijas darbinieka ikdienā.

Aizvadītais gads mums pagājis, turpinot iepriekšējos gados uzsāktās iniciatīvas un ieviešot jaunus pasākumus, atbilstoši Labklājības ministrijas darbības stratēģijā 2017. - 2019. gadam izvirzītajām prioritātēm. Ministrijas darbības jomas ir plašas, un tās skar jebkuru Latvijas iedzīvotāju. Vēlos akcentēt, ka mūsu darbā prioritāte ir katrs cilvēks.

Pārskata gadā viens no galvenajiem atslēgas vārdiem bija bērni un it īpaši bez vecāku aprūpes palikuši bērni. Bērnu dzīves kvalitāte, maksimāli veicinot katra bērna iespēju uzaugt labvēlīgā un ģimeniskā vidē, ir viena no nozīmīgākajām ministrijas darbības prioritātēm. 2018. gadā esam uzlabojuši gan esošos pakalpojumus, gan ieviešuši jaunus, kas vērsti uz jebkura bērna labklājību, kā arī veicina ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma attīstību. Pērn paaugstināts apmērs valsts pabalstam audžuģimenei bērna uzturam, kā arī atlīdzībai par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, izveidoti reģionālie ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri, uzsākta specializēto audžuģimeņu ieviešana, ieviesta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par otro un katru nākamo bērnu.

Otra, tikpat nozīmīga, Labklājības ministrijas prioritāte ir iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības un augstā nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvara samazināšana. Lai gan 2018.gadā Latvijā tika īstenota vērienīga nodokļu reforma, kuras viens no mērķiem bija ienākumu nevienlīdzības mazināšana iedzīvotājiem, būtiskākai nevienlīdzības mazināšanai, nepieciešams īstenot arī tieša finansiāla atbalsta pasākumus iedzīvotājiem. Esam gandarīti, ka izdevās papildu finansējuma ietvaros nodrošināt pensiju palielināšanu, veicot ikgadējo pensiju indeksēšanu un ieviešot izmaiņas pensiju piemaksās.

Viens no nozīmīgākajiem faktoriem darbaspējas iedzīvotāju materiālās situācijas uzlabošanā ir iespēja strādāt un saņemt atbilstošu darba samaksu. Labklājības ministrija pārskata gadā turpināja darbu iekļaujošas nodarbinātības politikas īstenošanā, nodrošinot atbalsta pasākumus personām bezdarba gadījumā, tai skaitā, piedāvājot īpašus nodarbinātības veicināšanas pasākumus personām ar invaliditāti, ilgstošiem bezdarbniekiem un pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem.

Augstais pieprasījums pēc dažādajiem sociālajiem pakalpojumiem apliecina sabiedrības uzticēšanos valsts sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī, ka valsts iespējas nodrošināt pakalpojumus visiem, kuriem tie nepieciešami, ir jāturpina attīstīt. Ministrijas prioritāšu augšgalā ir tādu pakalpojumu nodrošināšana, kas nepieciešami personu ar invaliditāti socializācijai un aktīvākai līdzdalībai sabiedrībā, darba tirgū un izglītībā. Tā, piemēram, piesaistot papildu finansējumu, ir izdevies nodrošināt tehniskos palīgīdzekļus lielākam cilvēku skaitam, nekā sākotnēji bija iespējams. Sadarbībā ar nevalstisko sektoru un reaģējot uz

sabiedrības pieprasījumu, 2018.gadā esam ieviesuši jaunus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pieaugušajiem onkoloģijas pacientiem, kā arī bērniem paliatīvajā aprūpē un viņu piederīgajiem.

Lai gūtu plašāku ieskatu Labklājības ministrijas paveiktajā, aicinu iepazīties ar mūsu publisko pārskatu, kurā apkopota informācija par īstenotajiem pasākumiem, nodrošinātiem pakalpojumiem, par finanšu izlietojumu, kā arī sniegta iedzīvotāju situāciju raksturojoša informācija ministrijas darbības jomās.

Vienlaikus vēlos izteikt pateicību sabiedrībai, nevalstiskajām organizācijām un citām valsts un pašvaldību institūcijām par aktīvu un konstruktīvu sadarbību. Tāpat saku paldies ikvienam Labklājības ministrijas darbiniekam par nesavtīgu, pašaiizliedzīgu un kvalitatīvu ikdienas darbu!

valsts sekretārs Ingus Alliks

PAMATINFORMĀCIJA

Darbības pilnvarojums

Labklājības ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde darba, sociālās aizsardzības, bērnu un ģimenes tiesību, kā arī personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju un dzimumu līdztiesības jomā.¹

Vienlaikus tā ir Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda un Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām 2014.—2020. gada plānošanas perioda vadošā iestāde un sertifikācijas iestāde², kā arī atbildīgā iestāde nozarē Eiropas Savienības fondu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā³.

Misija

Labklājības ministrijas misija ir veidot sociāli drošu un motivējošu vidi un sekmēt ikviena iedzīvotāja līdzdalības iespējas sabiedrībā.

Vīzija

Labklājības ministrija ir uzticams partneris iedzīvotāju drošumspējas⁴ stiprināšanai.

Vērtības

- Atbildība – mēs strādājam, sadarbojoties ar partneriem, izzinot un izprotot iedzīvotāju vajadzības, vienlaikus racionāli sabalansējot tās ar ekonomiskajām iespējām, lai rūpētos par ilgtspējīgas sociālās drošības sistēmas uzturēšanu. Mēs skaidrojam savas ieceres un lēmumus.
- Profesionālisms – mēs saskaņoti darbojamies mainīgos apstākļos un pilnvērtīgi izmantojam savas zināšanas, prasmes un iemaņas kvalitatīvas politikas izstrādē. Esam motivēti sasniegt Labklājības ministrijas un savus personīgos profesionālos mērķus. Mēs pilnveidojam savas kompetences un esam atvērti jaunām idejām.
- Kvalitāte – mēs ievērojam sistēmisku pieeju pamatotas, pēctecīgas, ar citām nozarēm koordinētas un uz iedzīvotāju (abiem dzimumiem) vērstas politikas un tās īstenošanas izstrādē. Mūsu darbība ir atklāta, pierādījumos balstīta un ilgtermiņā vērsta.

1 Ministru kabineta 2004. gada 27. janvāra noteikumi Nr. 49 "Labklājības ministrijas nolikums"

2 Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām 2014.—2020. gada plānošanas perioda vadības likums

3 Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likums

4 Spēja pielāgoties mainīgiem apstākļiem (Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam [208], 33. lp.)

Prioritātes 2017.-2019. gadam

- Ģimeniskā vidē balstītas ārpusģimenes aprūpes sistēmas attīstības veicināšana bez vecāku gādības palikušiem bērniem, uzlabojot valsts atbalsta sistēmu audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem, vienlaikus kopumā virzoties uz sabiedrībā balstītiem sociālajiem pakalpojumiem⁵.
- Iedzīvotāju materiālās nodrošinātības pilnveide, sekmējot iesaistes motivāciju.
- Invaliditātes noteikšanas sistēmas un paredzēto atbalsta pasākumu personām ar invaliditāti pārskatīšana un pilnveidošana.

Nozīmīgākās izmaiņas 2018. gadā

- No 2018. gada 1. marta ieviesta jauna piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no viena līdz 20 gadu vecumam audzināšanu.
- Pagarināts ģimenes valsts pabalsta izmaksas periods līdz bērna 20 gadu vecumam, ja bērns mācās.
- Paaugstināts valsts pabalsta apmērs audžuģimenei bērna uzturam - bērniem līdz 6 gadu vecumam 215 euro (iepriekš - 95 euro), bērnam no 7 līdz 18 gadu vecumam 258 euro (iepriekš - 114 euro).
- Paaugstināts atlīdzības apmērs audžuģimenei – par viena audžubērna audzināšanu 171 euro, par divu audžubērnu audzināšanu – 222 euro, bet par trīs un vairāk audžubērnu audzināšanu - 274 euro.
- Izveidoti reģionālie ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri, uzsākta specializēto audžuģimeņu ieviešana.
- Ieviesti jauni pakalpojumi – sociālā rehabilitācija pieaugušajiem onkoloģijas pacientiem, bērniem paliatīvajā aprūpē un šo pacientu piederīgajiem.
- Ikgadējā pensiju indeksācijā piemērots lielāks indekss vecuma pensijām ar lielu apdrošināšanas stāžu.
- No 2018.gada 1.jūlija palielināta piemaksa par vienu stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, no 1 euro līdz 1,50 euro personām, kurām vecuma un invaliditātes pensija piešķirta līdz 1996.gada beigām.

5 Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi ir pakalpojumi, kas personai sniedz atbalstu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, savukārt bērniem – augt ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību (Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.—2020. gadam)

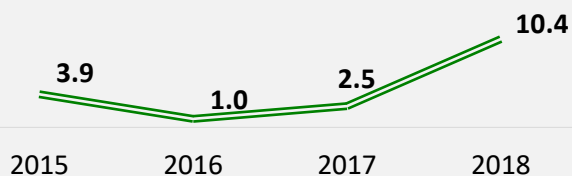
FINANŠU RESURSI

Pamatbudžets (PB)

2018. gadā pamatbudžeta izdevumi sasniedza **655,5 milj. euro**, jeb 99,4% no plānotā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pamatbudžeta izdevumi 2018. gadā pieauga par 61,6 milj. euro, jeb par 10,4%, ko galvenokārt ietekmēja izmaiņas ģimenes valsts pabalstā un piemaksu pie pensijas paaugstināšana.

Faktisko PB izdevumu
pieaugums pret iepri. gadu, %

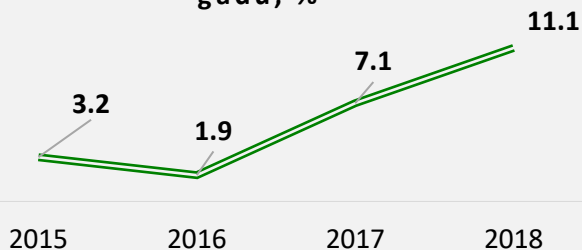
Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets (SB)

IEŅĒMUMI

2018. gadā valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumi bija **2 782,3 milj. euro**, jeb 100,2 % no plānotā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2018. gadā Valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta ieņēmumi pieauga par 278,1 milj. euro, jeb par 11,1 %.

Faktisko SB **ieņēmumu**
pieaugums pret iepriekšējo
 gadu, %

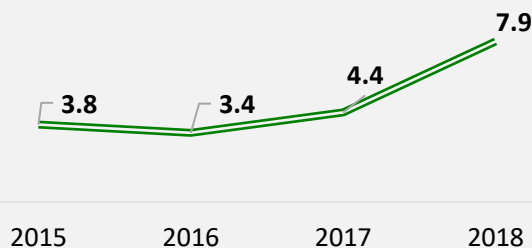
IZDEVUMI

2018. gadā valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta faktiskie izdevumi pārskata gadā bija **2 580,1milj. euro**, jeb 97,3% no plānotajiem izdevumiem.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izdevumi 2018.gadā pieauga par 189,7 milj. euro, jeb 7,9 %.

Vairāk skatīt Pielikumā Nr.1., 2. un 3.

Faktisko SB **izdevumu** pieaugums
pret iepriekšējo gadu, %

Finansējums prioritārajiem pasākumiem 2018. gadā

2018. gada budžetā papildus tika piešķirts finansējums 37,7 milj. euro apmērā, kas ieguldīts vairāku sociālajai jomai nozīmīgu pasākumu īstenošanā.

Viens no lielākajiem un finanšu ietilpīgākajiem ieguldījumiem 2018. gadā bērniem un ģimenēm ar bērniem bija piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no viena līdz 20 gadu vecumam audzināšanu ieviešana, kam kopumā tika novirzīti 28,2 milj. euro.

Jau vairākus gadus viena no Labklājības ministrijas prioritātēm ir nodrošināt ģimeniskai videi pietuvinātus apstākļus bez ģimenes atbalsta palikušiem bērniem, un šīs prioritātes ieviešanai, papildus jau iepriekšējos gados piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, 2018.gadā papildus novirzīti 2,9 milj. euro. Ar piešķirto finansējumu tika īstenoti vairāki pasākumi, t.sk., palielināts ikmēneša pabalsts audžuģimenē uzņemtam bērnam līdz 6 gadu vecumam līdz 197,80 euro mēnesī (iepriekš bija 95 euro) un bērnam no 7 gadu vecuma līdz 236,50 euro mēnesī (iepriekš bija 114 euro), tika uzsākta specializēto audžuģimeņu izveidošana, veidojot reģionālos atbalsta centrus un ieviešot atalgojumu un sociālās apdrošināšanas iemaksas personām, kuras uzņemas audžuģimenes pienākumus, kā arī ieviešot izmaiņas, lai turpmāk atlīdzībai adoptētājiem par bērna līdz 8 gadu vecumam aprūpi tiktu aprēķināta kā daļa no sociālās apdrošināšanas iemaksu algas, bet ne mazāk kā 171 euro.

Sociālo pakalpojumu jomai papildus tika novirzīts 4,1 milj. euro, lai mazinātu rindas pēc tehniskajiem palīg līdzekļiem, kā arī ieviestu jaunus atbalsta pakalpojumus – sociālo rehabilitāciju pieaugušajiem onkoloģijas pacientiem, bērniem paliatīvajā aprūpē un šo pacientu piederīgajiem, kā arī tika veikti pasākumi, lai stiprinātu sociālās rehabilitācijas un sociālās palīdzības jomā iesaistīto darbinieku kapacitāti un paaugstinātu kvalifikāciju.

Plašāka informācija par prioritārajiem pasākumiem pieejama Pielikumā Nr. 4

Detalizēta informācija par Labklājības ministrijas pamatbudžeta un valsts sociālās apdrošināšanas budžeta izpildi 2018. gada 12 mēnešos un budžeta rezultatīvo rādītāju izpildi pieejama Labklājības ministrijas [tīmekļa vietnē](#).

PADOTĪBAS INSTITŪCIJAS

2018. gadā Labklājības ministrijas padotībā bija:

- Nodarbinātības valsts aģentūra (turpmāk – NVA)
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk - VSAA)
- Valsts darba inspekcija (turpmāk – VDI)
- Sociālās integrācijas valsts aģentūra (turpmāk – SIVA)
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (turpmāk - VBTAI)
- Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – VDEĀVK)
- Valsts sociālās aprūpes centri:
 - „Kurzeme”
 - „Latgale”
 - „Rīga”
 - „Vidzeme”
 - „Zemgale”

Labklājības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja Valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Šampētera nams”, kas nodarbojas ar Labklājības ministrijas saimniecisko jautājumu nodrošināšanu un daļas Labklājības ministrijas valdījumā esošo nekustamo īpašumu apsaimniekošanu.

Padotības institūciju Publiskie gada pārskati pieejami institūciju tīmekļa vietnēs.

RESORĀ NODROŠINĀTIE PAKALPOJUMI

Labklājības ministrija un tās padotības institūcijas nodrošina šādus pakalpojumu veidus:

- **Valsts sociālā apdrošināšana**, kas tiek nodrošināta saskaņā ar likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto un iedzīvotājiem valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā garantē pabalstu un pensiju izmaksas, kas atkarīgas no personu veiktajām individuālajām sociālās apdrošināšanas iemaksām. Dalība valsts sociālā apdrošināšanas sistēmā iedzīvotājiem garantē vecuma, invaliditātes un citu pensiju izmaksas, kā arī slimības, bezdarbnieka, maternitātes, paternitātes, vecāku pabalstu un ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām saistītu kaitējumu atlīdzību izmaksas. Lai nodrošinātu sociālās apdrošināšanas stāža nepārtrauktību, no valsts pamatbudžeta un sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta pensijas, invaliditātes un bezdarba gadījumam tiek apdrošinātas atsevišķas personu grupas, piemēram, maternitātes, paternitātes, bērna kopšanas vai vecāku pabalsta saņēmēji, personas, kuras saņem bezdarbnieka pabalstu, nestrādājošas personas ar invaliditāti u.c.
- **Valsts sociālie pabalsti**, kas tiek nodrošināti atbilstoši Valsts sociālo pabalstu likumā noteiktam. Iedzīvotājiem noteiktās situācijās tiek nodrošināta regulāro valsts sociālo pabalstu izmaksa: ģimenes valsts pabalsts, bērna kopšanas pabalsts, pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu, atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi, bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts, pabalsts personai ar invaliditāti, kurai nepieciešama kopšana, kā arī vienreiz izmaksājamo valsts sociālo pabalstu izmaksas: bērna piedzimšanas pabalsts, apbedīšanas pabalsts, atlīdzība par adopciju.
- **Nodarbinātības, darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības pakalpojumi**, kas vērsti uz personu iekļaušanu darba tirgū un kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī saistīti ar darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības nodrošināšanu un minimālās darba algas noteikšanu.
- **Valsts ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums, aprūpe mājās, tehnisko palīgīdzekļu pakalpojums, asistenta pakalpojums, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumi u. c.**, kas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktai kārtībai tiek piešķirti iedzīvotājiem konkrētās situācijās (invaliditāte, funkcionālie traucējumi u.c.).
- **Sociālā palīdzība** personām, kurām nepietiek līdzekļu pamatvajadzību nodrošināšanai, ir pašvaldību kompetencē, bet Labklājības ministrija nodrošina nepieciešamā normatīvā regulējuma izstrādi.
- **Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija** sniedz atbalstu ģimenēm krīzes un vardarbības gadījumos, kā arī bāreņiem un bez vecāku aprūpes palikušiem bērniem.

SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

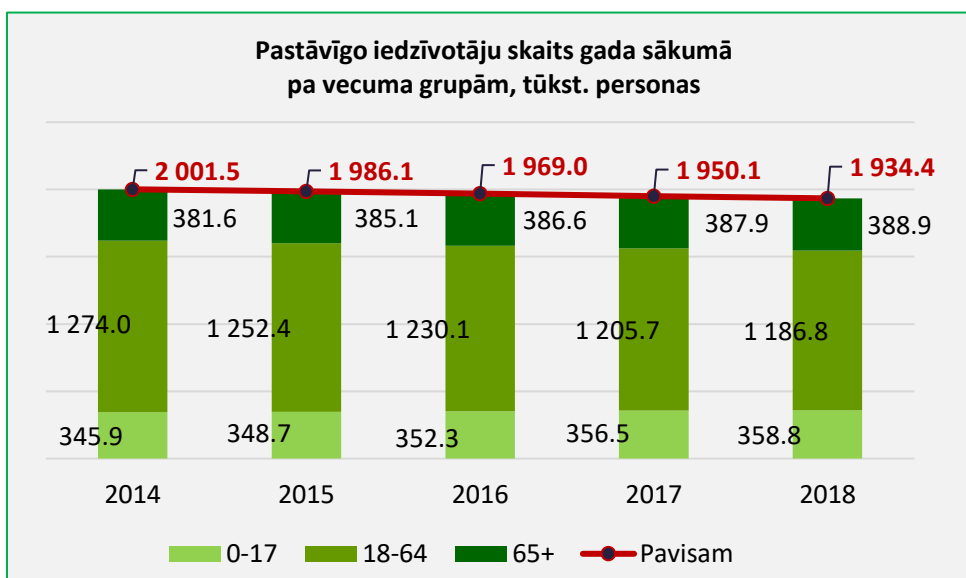
Sociālās apdrošināšanas sistēma

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) publicēto statistiku, pastāvīgo iedzīvotāju skaits valstī turpina samazināties un 2018. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tas bija samazinājies par 0,8%.

Pārskata gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, vērojama vecāka gada gājuma iedzīvotāju un

nepilngadīgu iedzīvotāju skaita pieaugums, savukārt darbspējas vecuma iedzīvotāju grupa, kuru veiktās iemaksas, nodrošina valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti, turpina samazināties.

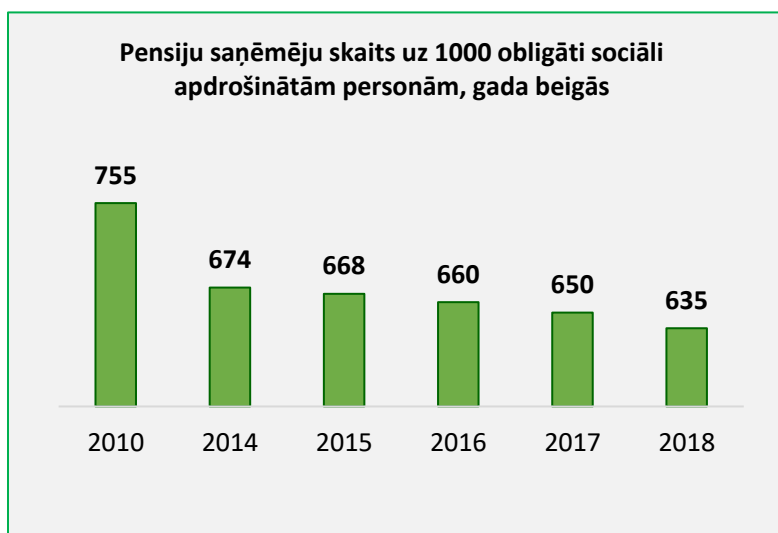
2018. gada sākumā valstī bija 1 934,4 tūkst. patstāvīgo iedzīvotāju un kopējā patstāvīgo iedzīvotāju skaitā 18,6% bija nepilngadīgas personas (358,8 tūkst. iedz.), 61,3% - vecumā no 18 līdz 64 gadiem (1 186,8 tūkst. iedz.) un 20% - vecumā no 65 un vairāk gadiem (388,9 tūkst. iedz.).

Sociālās apdrošināšanas sistēmas

noslodze jeb uzskaitē esošo pensiju saņēmēju skaits uz 1000 obligāti sociāli apdrošinātām personām, 2018. gada beigās bija 635 personas, jeb par 16 personām mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Sociālās apdrošināšanas sistēmas noslodzes rādītājs pakāpeniski samazinās, kas izskaidrojams gan ar pakāpenisku vispārējā pensionēšanās vecuma palielināšanu, gan ar nodarbinātības līmeņa pieaugumu.

Lai nepieļautu valsts sociālās apdrošināšanas noslodzes pieaugumu, ik gadu valstī tiek paaugstināts pensionēšanās vecums, lai līdz 2025. gadam tas sasniegtu 65 gadu vecumu gan sievietēm, gan vīriešiem. 2018. gadā pensionēšanās vecums bija 63 gadi un trīs mēneši.

Atsevišķos gadījumos ir paredzēta iespēja pensionēties priekšlaicīgi vai ar atvieglotiem nosacījumiem.

Priekšlaicīgi (divus gadus pirms pensijas vecuma sasniegšanas) pensionēties var personas, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, saņemot 50% no aprēķinātās vecuma pensijas apmēra līdz pensijas vecuma sasniegšanai.

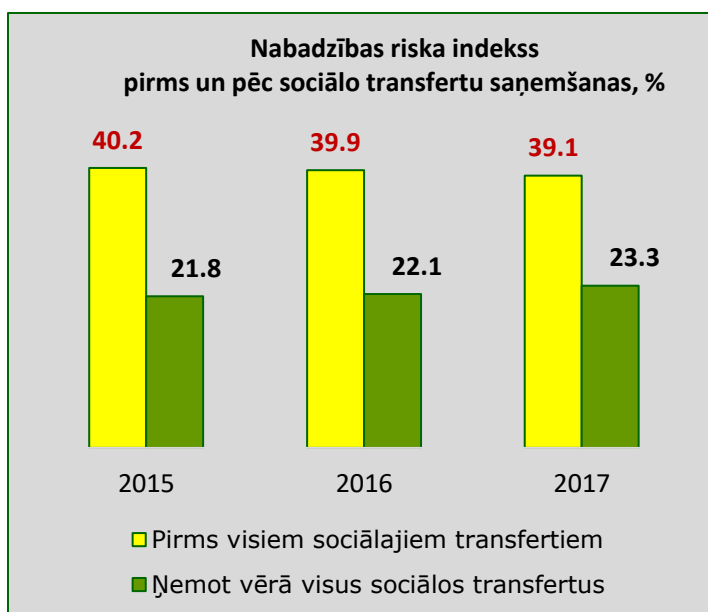
Ar atvieglotiem pensionēšanās nosacījumiem (piecus gadus pirms pensijas vecuma sasniegšanas) var pensionēties personas, kuru stāžs nav mazāks par 25 gadiem, ja tās pieder kādai no šīm iedzīvotāju grupām: personas ar invaliditāti uz mūžu, personas, kuras strādājušas kaitīgos darba apstākļos, vecāki (t.sk., aizbildņi), kuri laika periodā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai ne mazāk kā 8 gadus aprūpējuši bērnu ar invaliditāti, vai ne mazāk kā 8 gadus ir vienlaicīgi aprūpējuši piecus vai vairāk bērnus), saņemot 100% no aprēķinātās vecuma pensijas apmēra.

Valsts sociālās apdrošināšanas sistēmā līdztekus pensiju izmaksai, kas ir finanšu ietilpīgākais izdevumu apjoms, tiks izmaksāti arī citi pabalsti un atlīdzības, piemēram maternitātes, paternitātes, vecāku, slimības pabalsti, atlīdzība par darbspēju zudumu, bezdarbnieka pabalsts u.c. Valsts sociālā apdrošināšana veido nozīmīgu finansiālā atbalsta sistēmu iedzīvotājiem un kopā ar nodokļu sistēmu, palielina iedzīvotāju ienākumus, mazina ienākumu nevienlīdzību sabiedrībā un nabadzības līmeni.

Sociālie transferti un to ietekme uz iedzīvotāju ienākumiem⁶

Sociālie transferti ir nozīmīgs atbalsts iedzīvotājiem noteiktās dzīves situācijās. CSP publicētā statistika liecina, ka sociālo transfertu ietekme uz iedzīvotāju ienākumiem turpina samazināties, t.i., samazinās atšķirība starp nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju skaitu pirms un pēc sociālo transfertu saņemšanas.

2017. gadā⁷ sociālo transfertu sniegtais atbalsts, kopējo nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvaru samazināja par 15.8 procentpunktiem, 2016. gadā - par 17.8 procentpunktiem, bet 2015. gadā - par 18.4 procentpunktiem.

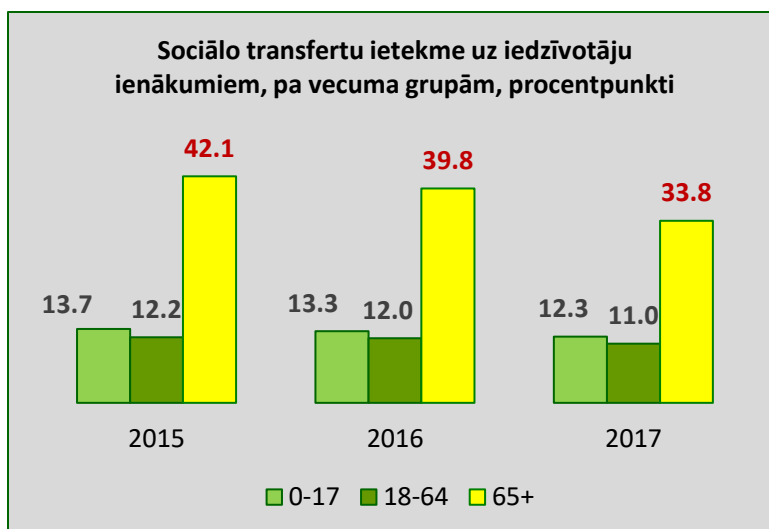

⁶ *Sociālie transferti* - valsts, pašvaldības piešķirtās pensijas un pabalsti, izmaksātie uzturlīdzekļi bērniem, stipendijas, sociālās apdrošināšanas pabalsti un kompensācijas, tai skaitā arī citu valstu.

⁷ Dati par 2018. gadu vēl nav pieejami.

Dažādām iedzīvotāju grupām sociālo transfertu ietekme uz ienākumiem ir atšķirīga, bet tendence, ka sociālo transfertu ietekme uz iedzīvotāju ienākumiem samazinās ir vērojama visām vecuma grupām.

Pensijas vecuma iedzīvotāju nabadzības risks pieaug visstraujāk, jo pensijas ir viens no galvenajiem šo personu ienākumu avotiem, bet pensiju apmēri paliek nemainīgi, vai pieaug daudz lēnāk nekā darbaspējas vecuma iedzīvotāju ienākumi.

Valsts vecuma pensijas

Viens no nozīmīgākajiem valsts sociālās apdrošināšanas garantiem ir vecuma pensija, kuru piešķir un aprēķina katrai personai individuāli par pamatu izmantojot pensiju sākuma kapitālu, pensijas kapitālu, kā arī pensionēšanās vecumu.

2018. gadā pavisam pensionējās 19 102 personas (8 420 vīrieši, 10 682 sievietes)⁸, t.sk., priekšlaicīgi (divus gadus agrāk) - 2 624 personas (1039 vīrieši, 1168 sievietes), bet ar atvieglotiem noteikumiem (piecus gadus agrāk) pensionējušās 1 575 personas.

Pārskata gadā 2 207 personām (1039 vīriešiem un 1168 sievietēm), jeb 11,5% no kopējā pensionējušos skaita, vecuma pensija piešķirta minimālā apmērā, un šīm personām jaunpiešķirtās pensijas apmērs bija 82,51 euro (vīriešiem 82,64 euro, sievietēm 82,40 euro).

Personām, kuras pārskata gadā pensionējās priekšlaicīgi (divus gadus agrāk), jaunpiešķirtās pensijas vidējais apmērs bija 410,92 euro (vīriešiem - 437,10 euro, sievietēm - 396,09 euro) un divus gadus tiek izmaksāts 50% apmērā no piešķirtā apmēra.

Personām, kuras pensionējās pārskata gadā uz atvieglotiem nosacījumiem (piecus gadus agrāk) jaunpiešķirtās pensijas vidējais apmērs bija 334,55 euro mēnesī un tiek izmaksāts 100% apmērā.

Jaunpiešķirto pensiju vidējais apmērs ik gadu pieaug un pārskata gadā tas pieauga par 34,04 euro salīdzinājumā ar 2017. gadu.

2018. gadā vidējais jaunpiešķirto pensiju apmērs (kopā ar piemaksu par apdrošināšanas stāžu līdz 1996. gada 1. janvārim) bija - 369,50 euro mēnesī.

⁸ Datu avots: VSAA regulārās atskaides

2018. gadā valsts vecuma pensiju vidēji mēnesī saņēma 448 174 personas (2017. gadā - 452 773 personas), un vecuma pensiju vidējās izmaksas apmērs bija 341,83 euro mēnesī, kas ir par 29,52 euro vairāk nekā iepriekšējā gadā (2017. gadā - 312,31 euro mēnesī).

Kopumā vecuma pensijām pārskata gadā tika izmaksāti 1 838 415,0 tūkst. euro (2017. gadā - 1 696 867,0 tūkst. euro).

Plašāka informācija par 2018. gadā izmaksāto pensiju vidējiem apmēriem, pabalstiem, atlīdzībām, vidējo saņēmēju skaitu mēnesī, kā arī kopējiem valsts budžeta izdevumiem 2018. un 2017. gadā pieejama Pielikumā Nr. 5.

Valsts sociālie pabalsti

Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, sasniedzot vispārīgo pensijas vecumu, tiek piešķirts personām, kurām nav tiesību saņemt valsts pensiju (izņemot apgādnieka zaudējuma pensiju personām ar invaliditāti) likumā „Par valsts pensijām” noteiktajā kārtībā, kuras nav nodarbinātas (nav uzskatāmas par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu").

Pārskata gadā vidēji mēnesī valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts tika izmaksāts 19 121 personai, t.sk., 1 264 personām, kuras sasniegušas noteikto pensijas vecumu (2017. gadā - 18 659 personām, t.sk., 906 personām, kuras sasniegušas noteikto pensijas vecumu⁹).

Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta noteiktais apmērs ir 64,03 euro, bet personai ar invaliditāti kopš bērnības - 106,72 eiro mēnesī.

2018. gadā tika ieviesta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par otro un nākamajiem bērniem, kā arī tika pagarināts bērna vecums, līdz kuram piešķirams pabalsts. Rezultātā pārskata gadā ģimenes valsts pabalstam tika izlietoti par 30 972,5 tūkst. euro vairāk nekā iepriekšējā gadā, jeb 108 844,2 tūkst. euro.

Pārskata gadā tika paaugstināta atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, līdz ar to šo atlīdzību izmaksai tika izlietoti par 724,9 tūkst. euro vairāk nekā iepriekšējā gadā, jeb 1 367,2 tūkst. euro.

Plašāka informācija par 2018. gadā izmaksāto pabalstu vidējiem apmēriem, vidējo saņēmēju skaitu mēnesī, kā arī kopējiem valsts budžeta izdevumiem 2018. un 2017. gadā pieejama Pielikumā Nr. 5.

Sociālie pakalpojumi

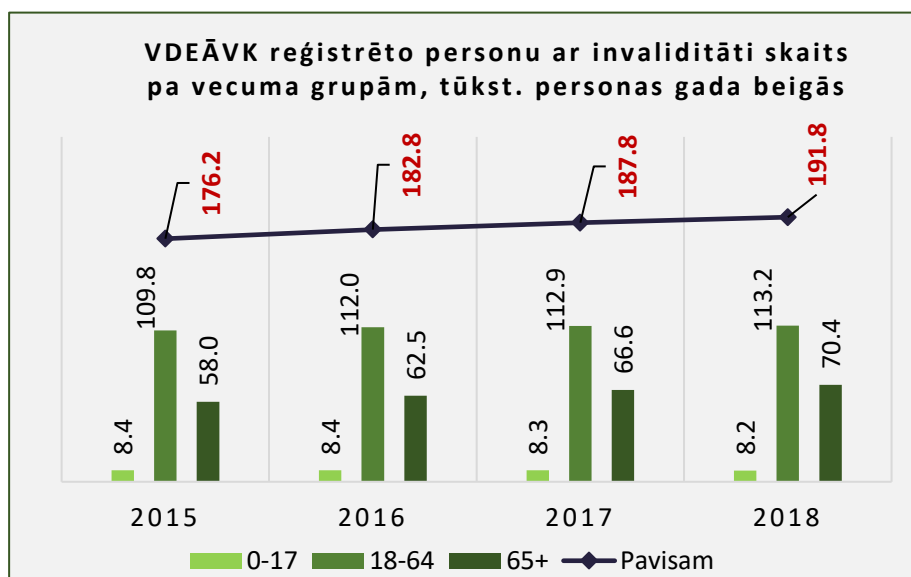
Valsts un pašvaldības piedāvā ļoti daudzveidīgus sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem, atkarībā no katra individuālās situācijas. Sociālo pakalpojumu veidus, sniegšanas principus un saņemšanas kārtību Latvijā regulē Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums, kā arī pašvaldību saistošie noteikumi.

Valsts sociālie pakalpojumi galvenokārt ir paredzēti personām ar invaliditāti, personām ar garīga rakstura vai funkcionāliem traucējumiem, kā arī bez vecāku aprūpes palikušiem bērniem.

⁹ Personu loku, kurām ir tiesības uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu nosaka Valsts sociālo pabalstu likuma 13.pants.

Noteiktās dzīves situācijās iedzīvotāji var saņemt nepieciešamos sociālos pakalpojumus arī pašvaldībās. Pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina aprūpes mājās pakalpojumus, patversmju, nakts patversmju un dienas centru pakalpojumus, krīzes centru un uzticības tālruņu atbalstu. Iedzīvotājiem ir iespēja saņemt arī pašvaldību ilgstošas sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, asistenta pakalpojumu.

Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbības, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā. Lai mazinātu invaliditātes izraisītās sekas, ir noteikti vairāki pakalpojumi, kuru mērķis ir uzlabot bērnu un pieaugušo personu ar invaliditāti dzīves kvalitāti, veicinot viņu iekļaušanos sabiedrībā un iespēju līdzdarboties sabiedriskajos procesos.

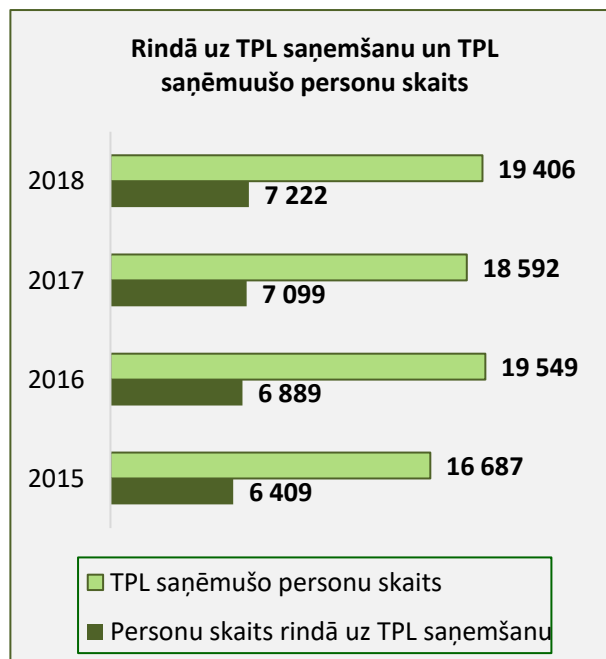
Ik gadu personu ar invaliditāti skaits pieaug, un 2018. gada beigās VDEĀVK bija reģistrētas 191,8 tūkst. personas, t.i., par 3 985 personām vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Personu ar invaliditāti skaita pieaugums lielā mērā skaidrojams ar sabiedrības novecošanos, jo invaliditātes noteikšana arvien biežāk tiek veikta senioru vidū.

Tehniskie palīgīdzekļi tiek nodrošināti iedzīvotājiem ilgstošu vai īslaicīgu funkcionālo traucējumu gadījumos. Valsts nodrošina pārvietošanās, pašaprūpes palīgīdzekļus, surdotehniskos palīgīdzekļus, tiftelēhniskos palīgīdzekļus, acu protēzes u.c. palīgīdzekļus.

Pieaugot personu ar invaliditāti, t.sk., ar kustību traucējumiem un funkcionāliem traucējumiem, skaitam, pieaug arī rinda uz tehnisko palīgīdzekļu saņemšanu: pavisam 2018. gada beigās rindā uz tehnisko palīgīdzekļu saņemšanu bija 7 222 personas.

2018. gadā tehniskie palīgīdzekļi pavisam tika izsniegti 19 406 personām, t.sk. 2 522 bērniem un kopumā tam izlietoti 7 103,1 tūkst. euro.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi galvenokārt ir paredzēti personām ar funkcionāliem traucējumiem vai prognozējamu invaliditāti ar mērķi saglabāt vai uzlabot šo personu funkcionālo spēju (pašaprūpe, mobilitāte un ar mājas dzīvi saistīto darbību veikšana) līmeni. Šie pakalpojumi tiek nodrošināti SIVA, bet atsevišķos gadījumos pakalpojumus nodrošina tuvāk personas dzīvesvietai, saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

2018. gadā SIVA nodrošināja pakalpojumu 3 639 personām, t. sk., 2 451 personām ar funkcionāliem traucējumiem darbspējas vecumā, 315 personām ar funkcionāliem traucējumiem pēc darbspējas vecumā, kuras strādā, 733 politiski represētām personām, 140 Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidācijas dalībniekiem un avārijā cietušām personām. Savukārt tuvāk dzīvesvietai pakalpojums tika sniegts 554 personām, t.sk., 340 politiski represētām personām, 214 Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem.

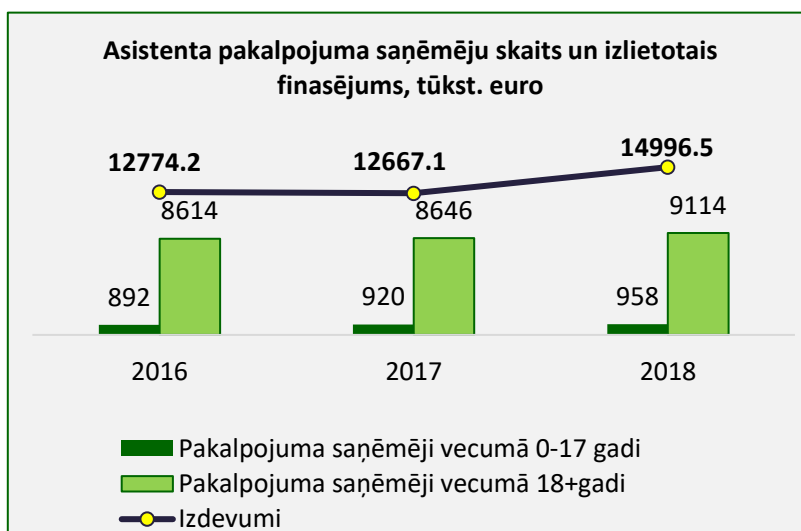
Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma ietvaros 2018.gadā ir uzsākta arī psihosociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšana personām ar onkoloģisku saslimšanu un viņu tuviniekiem, bērniem paliatīvajā aprūpē un viņu tuviniekiem. Psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu smagu saslimšanu gadījumos 2018. gadā saņēma 289 paliatīvajā aprūpē esoši bērni un viņu tuvinieki (tam izlietots 323,1 tūkst. euro), kā arī 354 personas ar onkoloģisku saslimšanu un viņu tuvinieki (tam izlietoti 240,6 tūkst. euro).

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbības seku mazināšanai 2018. gadā tika nodrošināts 2 253 vardarbībā cietušiem bērniem (tam izlietoti 2 025,2 tūkst. euro), 527 pilngadīgām vardarbībā cietušām personām (tam izlietoti 211,4 tūkst. euro), kā arī 448 vardarbību veikušām personām (tam izlietoti 158,3 tūkst. euro).

Asistenta pakalpojums pašvaldībā tiek nodrošināts iedzīvotājiem, kuriem ir smaga vai ļoti smaga invaliditāte kustību, garīga rakstura vai redzes traucējumu dēļ, lai palīdzētu nokļūt vietā, kur persona mācās, strādā vai saņem pakalpojumus.

2018. gadā asistenta pakalpojums kopumā tika nodrošināts 10 072 personām, t.sk., 958 bērniem.

Pieprasījums pēc asistenta pakalpojuma pieaug, un salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2018. gadā izdevumi asistenta pakalpojuma nodrošināšanai pieauga par 20,4% un tika izlietoti 14 996,5 tūkst. euro.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi iedzīvotājiem tiek nodrošināti gan par valsts kopbudžeta līdzekļiem, gan pašvaldību budžeta līdzekļiem.

Par valsts budžeta līdzekļiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti:

Pilngadīgām personām smagu garīga rakstura traucējumu gadījumos un neredzīgām personām (ar I un II invaliditātes grupu). Valsts finansētu pakalpojumu sniegšana primāri tiek organizēta valsts dibinātās institūcijās un, tikai tad, ja vietu skaits minētajās iestādēs ir nepietiekams, iepirkumu kārtībā tiek slēgti līgumi par pakalpojumu sniegšanu ar citām valsts vai pašvaldību institūcijām, kā arī privātpersonu dibinātām institūcijām.

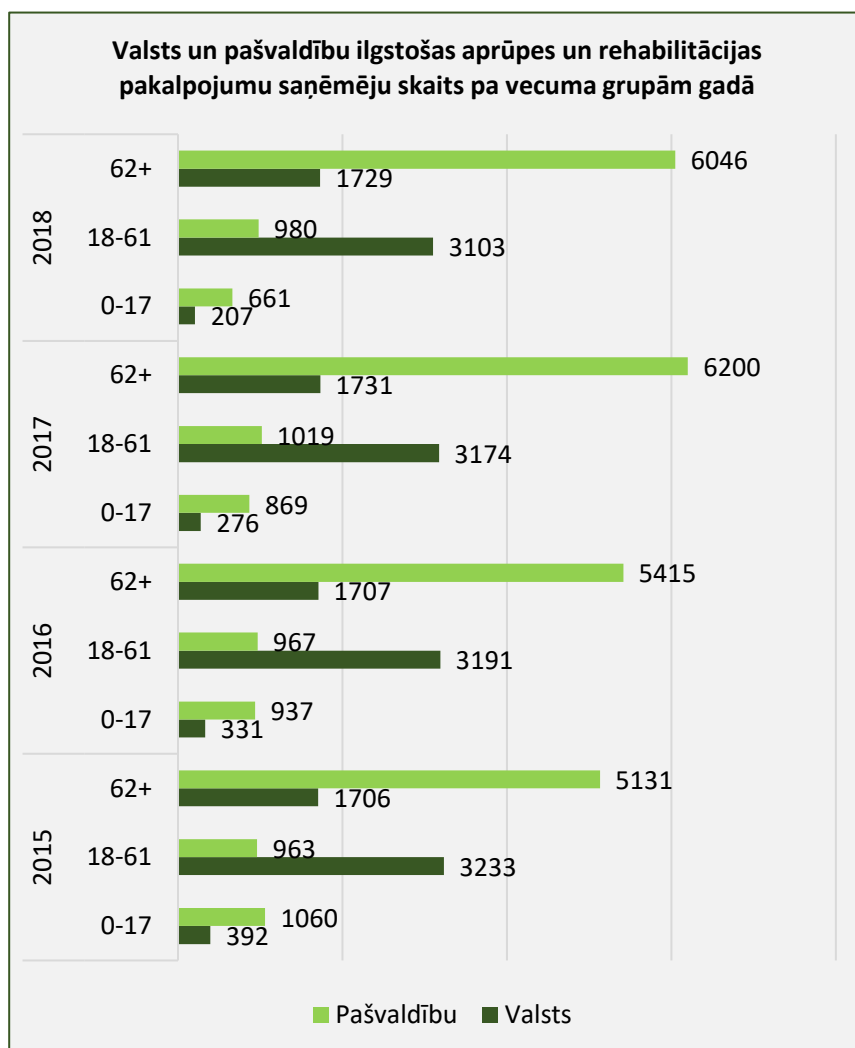
Bērniem invaliditātes un garīgu un/vai fizisku attīstības traucējumu gadījumos, kā arī gadījumos, kad bērni ir palikuši bez vecāku aprūpes. Bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem vecumā līdz 2 gadiem, kā arī bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem līdz 4 gadu vecumam un bērniem ar invaliditāti, kuriem ir smagi garīgās attīstības traucējumi. Pēc minēto vecumu sasniegšanas bērnu aprūpe turpinās pašvaldību ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma ietvaros. Primāri bērniem, kam nav iespēja dzīvot savā bioloģiskajā ģimenē, tiek

nodrošināta ārpusģimenes aprūpe audžuģimenēs, pie aizbildņa, un tikai tad, ja šīs iespējas nav, tiek nodrošināta aprūpe aprūpes iestādē.

2018. gadā valsts sociālās aprūpes institūcijās pakalpojums kopumā tika nodrošināts 5039 personām, t.sk. 207 bērniem, savukārt pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās pakalpojums kopumā tika nodrošināts 7687 personām, t.sk., 661 bērniem.

Labklājības ministrija kopā ar Latvijas plānošanas reģioniem un pašvaldībām visā Latvijā īsteno projektu, kura ietvaros ar ES fondu finansējuma atbalstu pašvaldības varēs radīt plašu pakalpojumu klāstu, lai bērni, kas šobrīd dzīvo sociālās aprūpes centros, varētu augt ģimeniskā vidē un bērni ar funkcionāliem traucējumiem

varētu saņemt sociālo aprūpi un rehabilitāciju savā pašvaldībā. Savukārt pieaugušie ar garīga rakstura

traucējumiem atbilstoši savām iespējām un ar speciālistu atbalstu varēs izvēlēties dzīvot patstāvīgi un strādāt sev piemērotu darbu.

Nemot vērā, to, ka bērniem ar smagiem garīga rakstura traucējumiem ir lielas grūtības sameklēt audžuģimeni, Valsts sociālās aprūpes centra "Rīga" filiāle "Rīga" iniciēja izmēģinājuma projektu, kura ietvaros plānots izveidot divus "dzīvokļus", 2019.-2020.gadā ieviešot ģimenes tipa aprūpi septiņiem bērniem. 2018. gadā tika veikti remonta darbi, lai jau no 2019. gada piesaistītu divas "mammās", kuras nodrošinās bērnu aprūpi 24 stundu režīmā sešas dienas nedēļā. Paredzēts, ka "mammām" aprūpes procesā palīdzēs auklītes/aprūpētāji, kas viņu aizvietos brīvdienās un atvaļinājuma laikā.

Ārpusģimenes aprūpē esošie bērni ir viens no nozīmīgākiem dienas kārtības jautājumiem jau ilgāku laiku un katrs individuāls gadījums, kad bez vecāku aprūpes palicis bērns nonāk ģimenē, ir sasniegums. Lai veicinātu ārpusģimenes aprūpes un audžuģimeņu, aizbildņu un adoptētāju kustības attīstību, kas sekmē bez vecāku gādības palikušo bērnu iespējas augt ģimeniskā vidē, tiek ieguldīti ievērojami finanšu līdzekļi. Rezultātā, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem vērojama bērnu skaita samazināšanās gan valsts, gan pašvaldību ilgstošas aprūpes institūcijās un tiek plānots, ka nākotnē aprūpes iestādēs būs ne vairāk kā 720 bērni.

Lai sniegtu nepieciešamo atbalstu bērna aprūpes ģimeniskā vidē nodrošināšanai, Labklājības ministrija pakāpeniski īsteno Konceptijā "Par adopcijas un ārpusģimenes aprūpes sistēmas pilnveidošanu" paredzētos pasākumus (apstiprināta ar Ministru kabineta 2015. gada 9. marta rīkojumu Nr.114). Pieņemot 2018. gada budžetu, tika atbalstīta finansējuma piešķiršana vairākiem pasākumiem, kas paredz paaugstināt finanšu atbalstu audžuģimenēm un adoptētājiem:

- palielināts pabalsts audžuģimenē esoša bērna uzturam, nosakot to dubultā no minimālo uzturlīdzekļu apmērā. Ikmēneša pabalsts audžuģimenei bērna uzturam līdz bērna sešu gadu vecuma sasniegšanai palielināts no 95 euro 2017. gadā līdz 215 euro 2018. gadā, bet bērnam vecumā no septiņiem līdz 17 gadiem – no 114 euro 2017. gadā līdz 258 euro;
- atlīdzība audžuģimenei par pienākumu pildīšanu turpmāk ir atkarīga no aprūpē esošo bērnu skaita. Par vienu audžuģimenē ievietoto bērnu atlīdzības apmērs mēnesī ir vienāds ar bērna kopšanas pabalsta apmēru personai, kura kopj bērnu vecumā līdz pusotram gadam, jeb 171 eiro. Ja audžuģimenē ievietoti divi bērni, atlīdzības apmērs ir 222,30 eiro, bet ja trīs un vairāk bērnu – 273,60 eiro. Iepriekš atlīdzības apmērs bija 113,83 eiro neatkarīgi no audžuģimenē esošo bērnu skaita;
- paaugstināta audžuģimeņu sociālā aizsardzība - par audžuģimenēm, kuras saņem atlīdzību par pienākumu veikšanu (un nav sociāli apdrošinātas - nav darba ņēmēji vai pašnodarbinātie), tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas no 171,00 euro mēnesī pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu;
- palielināta atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi sociāli apdrošinātām personām, kuras aprūpē bērnu līdz 8 gadu vecumam (un atrodas ar bērna kopšanu saistītā atvaļinājumā vai šai laikā strādā nepildu darba laiku – līdz 20 stundām nedēļā), - atlīdzības apmērs ir 70% no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas (2018. gadā atlīdzības apmērs ir 489,05 euro). Pārējiem saņēmējiem (kuri nav nodarbināti; ir nodarbināti un aprūpē bērnu vecāku par 8 gadiem; ir nodarbināti un aprūpē bērnu līdz 8 gadiem, bet neatrodas ar bērna kopšanu saistītā atvaļinājumā) atlīdzību maksā iepriekšējā apmērā - 171 euro;

- adoptētājs, kurš aprūpē bērnu vecumā līdz 1,5 gadam un atrodas ar bērna kopšanu saistītā atvaļinājumā, var izvēlēties saņemt atlīdzību vai vecāku pabalstu. Ja pirms adopcijas aprūpē un uzraudzībā ar bāriņtiesas lēmumu tiek nodoti vairāki bērni, tad par katru nākamo vienlaikus aprūpējamo bērnu piešķir piemaksu 171 *euro* mēnesī;
- izveidoti reģionālie ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri;
- uzsākta specializēto audžuģimeņu ieviešana;
- no 2018. gada septembra uzsākta Audžuģimeņu reģistra ieviešana (reģistrs izveidots kā Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas apakšmodulis), kur bāriņtiesas pašas ievada informāciju un var piekļūt datiem par audžuģimenēm visā Latvijā (iepriekš audžuģimenes tika meklētas ar VBTAI starpniecību), paātrinot ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nonākšanu audžuģimenē (nevis bērnu aprūpes iestādē).

Saskaņā ar VBTAI apkopotajiem bāriņtiesu statistikas datiem ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits samazinās. Tāpat pēdējo gadu laikā arvien lielākam ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaitam tiek nodrošināta iespēja augt ģimeniskā vidē, un 2018. gada beigās 87,7% no ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem auga pie aizbildņa vai audžuģimenēs. Tomēr visiem bērniem nav iespējams nodrošināt iespēju dzīvot ģimeniskā vidē, un 2018. gadā bērnu aprūpes iestādēs bija 794 jeb 12,3% no visiem ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem.

Bērni ārpusģimenes aprūpē, skaits gada beigās

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Pavisam ārpusģimenes aprūpē, t.sk.,	7 606	7 281	6 957	6 669	6 438
Audžuģimenē	1 224	1 232	1 193	1 173	1 246
Aizbildņa ģimenē	4 831	4 620	4 548	4 459	4 398
Sociālās aprūpes institūcijā	1 551	1 429	1 216	1 037	794

Lai veicinātu bērnu palikšanu Latvijā, sekmētu vietējo adopciju un vienlaikus samazinātu bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaitu, veiktas izmaiņas normatīvajā regulējumā (*2018. gada 8. novembrī stājās spēkā Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumi Nr.667 "Adopcijas kārtība"*), nosakot, ka uz ārvalstīm var adoptēt otra laulātā bērnu, bērnu no aizbildņa ģimenes vai audžuģimenes, ja bērnu adoptē viņa radnieki un bērnu, kurš atrodas bērnu aprūpes iestādē, ja Latvijā nav iespējams nodrošināt viņa pienācīgu audzināšanu un aprūpi ģimenē.

Adoptēto bērnu skaits

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Kopā Latvijā¹⁰, t.sk.,	122	132	127	127	102
no audžuģimenēm	39	39	54	56	54
no aizbildņiem	33	33	29	42	38
no aprūpes iestādēm	50	60	44	29	10
Kopā uz ārzemēm, t.sk.,	178	135	119	69	50

¹⁰ Piešķirtas adopcijas atlīdzības pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā

no audžuģimenēm	74	68	49	40	32
no aizbildņiem	0	0	0	1	0
no aprūpes iestādēm	104	67	70	28	18

Plašāka informācija par valsts sociālajiem pakalpojumiem izlietoto finansējumu 2018., 2017., 2016. gadā pieejama Pielikumā Nr. 6.

Detalizētu informāciju par pašvaldībās sniegtajiem pakalpojumiem, izlietoto finansējumu, pašvaldību pakalpojumus saņēmušo personu skaitu skatīt [tīmekļa vietnē](#).

Cīņa pret vardarbību ģimenē

Vardarbība pret sievietēm un bērniem ģimenē ir ļoti postoša parādība ar tālejoši negatīvām sekām, kas pasaulē un arī Latvijā skar vidēji katru trešo sievieti un bērnu, nelabvēlīgi ietekmējot visu sabiedrību.¹¹

Atbalstu cīņā pret vardarbību un sabiedrības informēšanā sniedz VBTAI, nodrošinot Bērnu un pusaudžu uzticības tālruni 116111 darbību. VBTAI regulāri organizē informatīvas akcijas par iespējām vērsties pēc palīdzības un anonīmi konsultēties vai pastāstīt par saviem pārdzīvojumiem.

Pārskata gadā Bērnu un pusaudžu Uzticības tālrunis 116111 rīkojis septiņas akcijas par bērniem un bērnu vecākiem būtiskām tēmām.

Divas no akcijām vērstas uz vardarbības pret bērnu atklāšanu un mazināšanu, kā arī sabiedrības informēšanu par vardarbības pazīmēm un sekām. Viena no šīm akcijām - **“Es izvēlos runāt!”** (no 19. marta līdz 25. martam) rīkota, lai sniegtu atbalstu cīņā pret jebkura veida mobingu un palīdzētu tās atpazīšanā un seku mazināšanā. Akcijas laikā atbildēts uz **471 zvanu**, sniegtas **281 psiholoģiskas konsultācijas**. Otra akcija, kas skar vardarbības tēmu - **“Pārtrauc klusēšanu!”** (laika posmā no 22. oktobra – 28. oktobrim). Tās mērķis – nodrošināt iespēju ziņot par seksuālās vardarbības gadījumiem pret bērniem, saņemt profesionālas psiholoģiskās konsultācijas un atbalstu, kā arī saņemt nepieciešamo informāciju par iespējamajām seksuālās vardarbības pazīmēm un tālāko rīcību. Akcijas laikā atbildēts uz **527 zvaniem** un sniegtas **481 psiholoģiskā konsultācija**.

2018. gadā Bērnu un pusaudžu Uzticības tālrunis 116111 rīkojis akcijas “Drošāka interneta diena” (6. februārī), “Es audzinu viens” (no 21. maija līdz 27. maijam), “Atpakaļ uz skolu” (no 27. augusta līdz 3. septembrim), “Uzticības tālrunis tēviem” (no 7. līdz 9. septembrim), kā arī “Uzticies... Tevi sadzirdēs un sapratīs” (no 24. līdz 30. decembrim).

VBTAI Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis 116111 turpina darboties arī laikā, kad akcijas nenotiek un bērniem un viņu vecākiem visu diennakti ir iespēja saņemt konsultantu palīdzību. Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis ir bezmaksas tālruni līnija, zvanot gan no fiksētā, gan no mobilā telefona. Vairāk informācijas skatīt VBTAI [tīmekļa vietnē](#)

¹¹ *Violence against women: an EU-wide survey. Main results report*; 2011. gada pētījums par Latvijas jauniešu bērnībā gūto nelabvēlīgo pieredzi

Cīņā pret vardarbību ļoti nozīmīga ir arī sabiedrības attieksmes maiņa, jo Latvijas sabiedrībā ir augsts tolerances līmenis pret vardarbību. Tāpēc ir svarīgi pastāvīgi īstenot informēšanas pasākumus, sociālās kampaņas, nodrošināt krīzes telefonu, kā arī organizēt apmācības par pozitīvām audzināšanas prasmēm.

2017.-2018. gadā LM īstenoja divus Eiropas Savienības līdzfinansētos projektus:

Projekts “Soli tuvāk: Kopienas vienotā atbilde uz vardarbības pret sievietēm gadījumiem”, kas tika īstenots sadarbībā ar partneriem - Valsts policiju un biedrību "Centrs MARTA", kā arī asociētajiem partneriem - Tieslietu ministriju un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociāciju.

Projekta mērķis bija ieviest uz cietušo vērstu starpinstitutionālu sadarbības modeli vardarbības ģimenē gadījumu risināšanai. Uzsākot projektu, „Centrs MARTA” organizēja fokusgrupu intervijas ar cietušām sievietēm, lai identificētu -problēmas, ar kurām viņas saskārās. Kā būtiskākās problēmas cietušās sievietes atzīmēja: informācijas trūkumu, institūciju vājo sadarbību, speciālistu neprofesionālu attieksmi. Projektā tika iesaistīti speciālisti no sešām pašvaldībām (Tukuma, Cēsu, Balvu, Dobeles, Saldus novads un Valmieras pilsēta) un atsevišķās aktivitātēs piedalījās 23 blakus esošo novadu speciālisti (kopumā šīs pašvaldības aptver apm. 11,8% Latvijas iedzīvotāju). Projekta ietvaros izmēģināja starpinstitutionālu „ātrās reaģēšanas” modeli vardarbības ģimenē gadījumos, lai novērstu vardarbības atkārošanos. Tika izstrādāti un speciālistiem piedāvāti vairāki instrumenti, kas palīdz ņemt vērā no vardarbības cietušo personu vajadzības un rīkoties efektīvāk. Vienlaikus notikušas arī sabiedrības informēšanas aktivitātes, izglītojot un iesaistot reģionālos medijus, kā arī izstrādāti informatīvie materiāli cietušajām sievietēm un līdzcilvēkiem.

Projekts „Izpratnes veidošanas kampaņa par nulles toleranci attiecībā uz vardarbību pret sievietēm "Vardarbībai patīk klusums"”, kas tika īstenots ciešā sadarbībā ar krīžu un konsultāciju centru "Skalbes" un biedrību "Streetbasket", kas plašāk pazīstama kā Ghetto Games.

Vardarbība pret sievieti ir problēma, kas jārisina, pirmkārt, pārtraucot klusēšanu - tādēļ projekta mērķis bija ar dažādu pasākumu, un pieeju palīdzību iedrošināt ikvienu, kas pieredzējis vardarbību vai dzīvo tai līdzās, neklusēt, meklēt atbalstu, ziņot un nepalikt vienaldzīgiem.

Projekta aktivitātes tika vērstas uz to, lai risinātu informācijas trūkumu (cietušie nezina, kur meklēt palīdzību) un lai mazinātu sabiedrības toleranci pret vardarbību (aptuveni trešdaļa Latvijas iedzīvotāju uzskatīja vardarbību ģimenē par ģimenes iekšējo lietu, par ko nevajadzētu sodīt).

Projekta ietvaros tika veikts pētījums par sociālās rehabilitācijas no vardarbības cietušām personām pakalpojuma pieejamību un efektivitāti. Situācijas izpēte pirms un pēc projekta parādīja, ka ir izdevies samazināt sabiedrības toleranci pret vardarbību (2018. gadā jau 75% uzskata, ka vardarbībai ģimenē ir jābūt sodāmai, un mazāk izplatīts uzskats, ka vardarbība ģimenē ir privāta lieta - tā uzskata katrs piektais) un vairāk cilvēku zina, kur meklēt palīdzību.

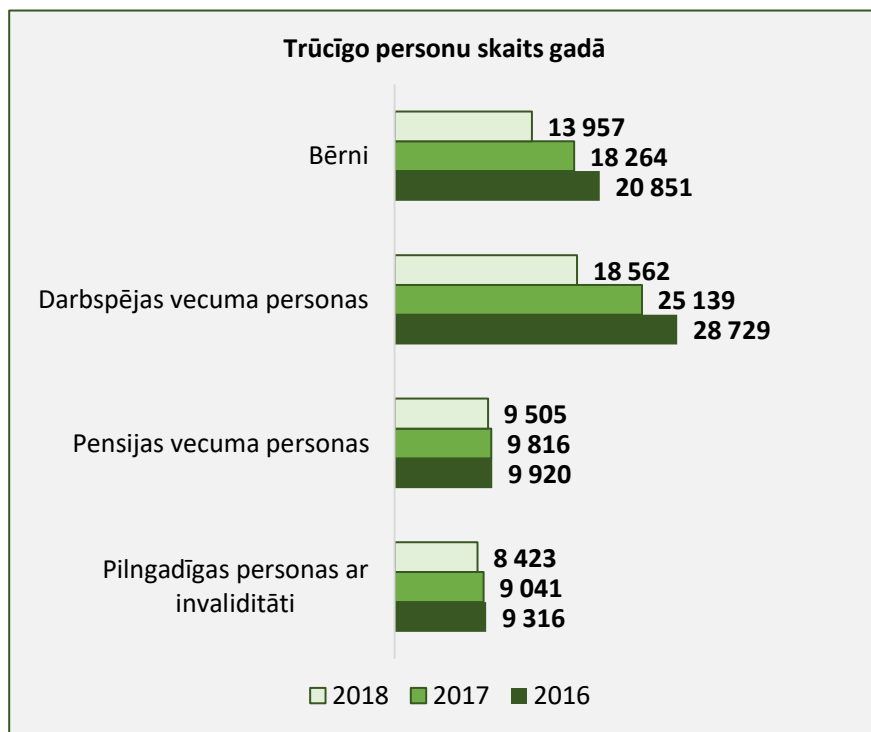
Projekta partneris „Ghetto Games” īstenoja pasākumus, lai novērstu vardarbību jauniešu vidū un veicinātu cieņpilnas un uz līdztiesības principiem balstītas attiecības starp sievietēm un vīriešiem. Otrs projekta partneris „Krīzes un konsultāciju centrs „Skalbes”” nodrošināja psiholoģisku un juridisku atbalstu, sniedzot konsultācijas un atbildot uz Cietušo atbalsta tālruņa zvaniem.

Lai sievietes spētu atpazīt vardarbības situāciju, tika izveidotas animācijas filmiņas un izstrādāts informatīvs materiāls.

Pašvaldību sociālā palīdzība

Latvijā vēl arvien ir liels skaits iedzīvotāju, kuru ienākumi mēnesī ir zemāki kā noteiktais trūcīgas personas ienākumu līmenis (128,06 euro), un iedzīvotājiem nepietiekamu ienākumu gadījumā ir iespēja vērsties pēc sociālās palīdzības savas dzīves vietas pašvaldības sociālajā dienestā, lai rastu risinājumu attiecīgajā sociālajā situācijā. Sociālais dienests izvērtē personas (mājsaimniecības) situāciju un lemj par trūcīgās (vai maznodrošinātās) personas statusa noteikšanu un sociālās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu. Pēc situācijas izvērtēšanas nepieciešamības gadījumā iedzīvotājiem tiek piešķirti dažādi sociālās palīdzības pabalstu veidi, piemēram, dzīvokļa pabalsts, pabalsts garantētā minimālā ienākuma (turpmāk – GMI) līmeņa nodrošināšanai u.c. 2017. gadā valsts noteiktais GMI līmenis bija 49,80 euro, bet no **2018. gada 1. janvāra GMI līmenis ir 53 euro**. Pašvaldībai ir dotas tiesības noteikt augstāku GMI līmeni dažādām iedzīvotāju grupām, t.i. 2018. gadā no 53,00 euro līdz 128,06 euro. GMI pabalsta apmēru aprēķina un piešķir par trūcīgām (mēneša ienākumi mazāki par 128,06 euro personai ģimenē) atzītām ģimenēm (personām) par periodu, uz kuru noteikta atbilstība trūcīgas ģimenes (personas) statusam. GMI pabalstu aprēķina kā starpību starp Ministru kabineta vai pašvaldības noteikto GMI līmeni katram ģimenes loceklim un trūcīgas ģimenes (personas) kopējiem ienākumiem.

No 2017. gada 9. februāra trūcīgas ģimenes (personas) statuss tiek saglabāts, ja personas ienākumi ir palielinājušies uz darba attiecību pamata, vai no saimnieciskās darbības, jo personas ienākumos trīs kalendāra mēnešus netiek ņemti vērā ienākumi līdz minimālās darba algas apmēram personai darbspējīgā vecumā, kura sākusi gūt ienākumus.

Pašvaldību sniegtie dati liecina, ka trūcīgo personu skaits samazinās, kā arī samazinās pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības izdevumu apjoms.

Pavisam 2018. gadā trūcīgas personas statuss tika noteikts 50 447 personām, bet 2017. gadā - 62 260 personām.

Pēc Labklājības ministrijas veiktās pašvaldību sociālo dienestu aptaujas, 2018. gadā ienākumi uz darba attiecību pamata palielinājās 226 personām, no kurām dienesti konstatējuši, ka 143 personas turpināja saņemt GMI pabalstu.

Maznodrošināto personu statuss 2018. gadā tika piešķirts 50 235 personām, bet 2017. gadā - 50 283 personām.

Sociālajai palīdzībai kopumā 2018. gadā tika izlietoti 31621,97 tūkst. euro, t.sk., GMI pabalstiem – 5497,6 tūkst. euro (17 % no kopējā izlietojuma), dzīvokļu pabalstiem – 14903,6 tūkst. euro (47% no kopējā izlietojuma), turklāt iedzīvotājiem tika piešķirti arī pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktie citi sociālās palīdzības pabalsti ģimenes (personas) pamatvajadzību nodrošināšanai, kā arī sociālās palīdzības pabalsti, kurus piešķir bez ģimenes (personas) ienākumu testēšanas.

Pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības apjoms, tūkst. euro

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Sociālajai palīdzībai kopumā, t.sk.,	45 613,3	38 535,7	34 187,0	33 443,2	31621,97
GMI pabalstiem	9 854,1	7 849,9	6 729,0	6 487,5	5497,6
Dzīvokļa pabalstiem	20 472,7	18 390,1	16 656,8	16 570,2	14903,6
Citi pabalsti	15 286,5	12 295,7	10 801,2	10 385,5	11 220,8

Lai paaugstinātu pašvaldību sociālo dienestu darba efektivitāti, kā arī pilnveidotu pašvaldību sociālā darba speciālistu profesionālo kompetenci un uzsākt sociālā darba kopienā īstenošanu, ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu tiek īstenots projekts **“Profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās”**. Projekta ietvaros pārskata gadā nodrošinātas supervīzijas un apmācības pašvaldību un pašvaldību iestāžu sociālā darba speciālistiem, kopā apmācībās un supervīzijās iesaistījušies 1 200 sociāla darba speciālisti no 108 pašvaldībām. Turpinājās metodikas sociālajam darbam ar personām ar garīgā rakstura traucējumiem izstrāde un metodes “Atbalsta intensitātes skala” izmantošana. Uzsākta metodiku darbam ar vardarbībā cietušām personām un varmākam, darbam ar ģimenēm un bērniem, kā arī darbam ar atkarīgām un līdzatkarīgām personām izstrāde. Sagatavoti un izdoti divi periodiskā izdevuma “Sociālais darbs Latvijā” numuri. Organizēti reģionālie semināri Kuldīgā, Rīgā, Jelgavā, Rēzeknē un Valmierā. Tika organizētas ikgadējā konference sociālā darba speciālistiem "Profesionālo kompetenču pilnveide sociālajā darbā" un tematiskā diskusija "Sociālo darbinieku slodze un darba laiks", kā arī nodrošināta informācijas publicēšana Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē un *Facebook*. Projekta aktivitāšu ieviešanai pārskata gadā novirzīti 582 432 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).

Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – EAFVP) atbalsts sniegts saskaņā ar EAFVP darbības programmas mērķi – mazināt nenodrošinātību ar pārtiku un mājdomniecību ar bērniem materiālo nenodrošinātību, vienlaikus mazinot vistrūcīgāko iedzīvotāju sociālo atstumtību.

Labklājības ministrija kā EAFVP vadošā iestāde nodrošina nefinansiālu atbalstu un sociālās iekļaušanas papildpasākumus trūcīgām, krīzes situācijā nonākušām ģimenēm (personām) un no 2018. gada 1. aprīļa arī maznodrošinātām ģimenēm (personām), kuru vidējie ienākumi mēnesī nepārsniedz 188 *euro*.

Minētajām ģimenēm (personām) 2018. gadā bija iespēja saņemt pārtikas preču komplektus, ģimenēm (personām) ar bērniem līdz 18 gadiem higiēnas un saimniecības preču komplektus un ģimenēm, kurās ir skolēni (vecumā no 5 līdz 16 gadiem) sākumskolas un pamatskolas mācību piederumu komplektus. Papildus ģimenēm (personas) ar zīdaiņiem un maziem bērniem vecumā līdz diviem gadiem nodrošināti pārtikas preču un higiēnas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem vecumā līdz diviem gadiem.

Ar 2019. gada 1. janvāri EAFVP atbalsta saņemšanai maznodrošinātas ģimenes (personas) ienākumu sliekšnis paaugstināts līdz 242 *euro* un higiēnas un saimniecības preču komplektus varēs saņemt ne tikai ģimenes (personas) ar bērniem līdz 18 gadiem, bet arī pilngadīgas personas.

Sociālās atstumtības *riskam pakļautajiem* iedzīvotājiem 2018. gadā ar EAFVP atbalstu nodrošinātas gatavas maltītes, kuras varēja saņemt zupas virtuvēs, kurās tiek izmantoti EAFVP ietvaros piegādātie pārtikas preču komplekti.

Komplektu uzglabāšanu un izdali 458 atbalsta izdales vietās un gatavās maltītes 23 zupas virtuvēs nodrošināja 28 partnerorganizācijas (NVO, reliģiskās organizācijas, pašvaldību sociālie dienesti). Ar EAFVP atbalstu 2018. gadā 65,7 tūkst. personām (unikālas personas¹²) izdalīti 323 tūkst. pārtikas preču komplekti un 4,02 tūkst. personām nodrošinātas 330 tūkst. gatavās maltītes.

Ģimeņu ar bērniem atbalsta nodrošināšanai izdalīti 40,6 tūkst. saimniecības un higiēnas preču komplekti, 9,7 tūkst. sākumskolas vai pamatskolas mācību piederumu komplekti, kā arī papildu 4,7 tūkst. pārtikas preču komplekti un 3,9 tūkst. higiēnas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem vecumā līdz diviem gadiem.

Ar EAFVP atbalstu 2018. gadā 6,3 tūkst. personas piedalījās 1137 papildpasākumos sociālās atstumtības mazināšanai un personu patstāvīgai savu sociālo problēmu risināšanai.

Pavisam pārtikas un pamata materiālās palīdzības atbalstam 2018. gadā izlietoti 5 301 tūkst. *euro*.

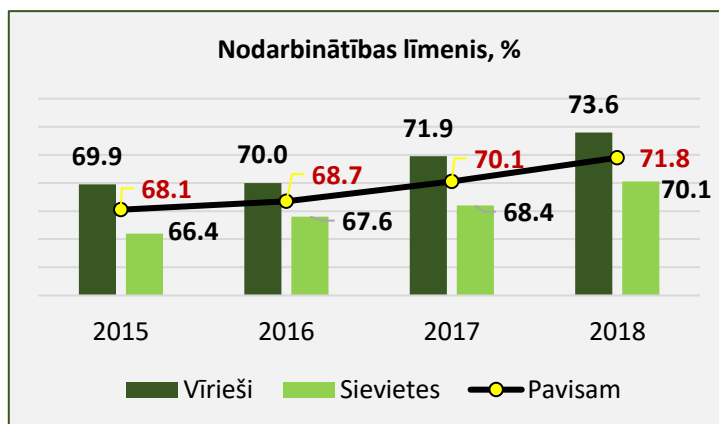
SIA „Aptauju centrs” 2018. gadā veiktā aptauja iezīmē atbalsta saņēmēju sociāli demogrāfisko profilu: 31% atbalsta saņēmēju norādīja, ka ir dažādu pensiju saņēmēji, 29,5% - bezdarbnieki, 7,5% - strādājošie. 25,7% atbalsta saņēmēju ir ģimenēs esošie pirmskolas un skolas vecuma bērni, studenti. Aptaujas rezultāti rāda, ka sieviešu un vīriešu īpatsvars atbalsta saņēmēju vidū ir samērā līdzīgs, attiecīgi 53,2% un 46,8%, kā arī to, ka atbalsta saņēmēji pēc vecuma struktūras no Latvijas sabiedrības kopumā atšķiras ar augstāku bērnu īpatsvaru (24%), kā arī vecuma grupas no 18 līdz 34 zemāku īpatsvaru (11,5%).

Vairāk informācijas par EAFVP skatīt [tīmekļa vietnē](#).

¹² Personas komplektus varēja saņemt vairākas reizes pārskata gadā, bet kopējā skaitā katra persona tiek ieskaitīta vienreiz.

Darba tirgus attīstība

Nodarbinātība ir viens no nozīmīgākajiem iedzīvotāju labklājību ietekmējošiem faktoriem un Labklājības ministrija, īstenojot aktīvas nodarbinātības politiku, īpašu uzmanību pievērš pasākumiem, kas veicina nodarbinātības pieaugumu, drošas un kvalitatīvas darba vides nodrošināšanu, kā arī darba un ģimenes un dzīves saskaņošanu.

Darba tirgus jomā Labklājības ministrijas īstenotā politika ir noteikta Iekšlietu ministrijas 2015.-2020. gadam un atbilstoši pamatnostādņēs plānotajam, Labklājības ministrija sadarbībā ar NVA pārskata gadā savā darbībā koncentrējās uz pasākumiem, kas veicina ilgstošu bezdarbnieku (t.sk. personu ar invaliditāti) atgriešanos darba tirgū, piedāvājot karjeras konsultantu pakalpojumus, apmācību iespējas un subsidētas darba vietas personām ar īpašām vajadzībām, kā arī no valsts budžeta līdzekļiem nodrošinot asistenta pakalpojumus nokļūšanai līdz izglītības iestādei vai darbavietai.

Saskaņā ar CSP veiktā Darbaspēka izlases veida apsekojuma datiem vecuma grupā 15-64 gadi ilgstošo bezdarbnieku¹³ skaits 2018. gadā pieauga un 41,9 % no bezdarbniekiem bija uzskatāmi par ilgstošiem bezdarbniekiem (2017. gadā – 37,4%; 2016. gadā – 41,4%).

Nemainīgi saglabājas vīriešu pārsvars ilgstošo bezdarbnieku kopskaitā un 2018. gadā no ilgstošajiem bezdarbniekiem 61,1 % bija vīrieši (2017. gadā – 59,1 %; 2016. gadā – 61,1%; 2015. gadā – 60,7%). CSP dati par kopējo nodarbinātības līmeni valstī vecuma grupā 15-64 gadi, arī liecina, ka situācija uzlabojas un 2018. gadā nodarbinātības līmenis bija sasniedza 71,8 %. Vienlaikus jāatzīmē, ka sieviešu nodarbinātības līmenis 2018. gadā saglabājās par 3,5 procentpunktiem zemāks nekā vīriešiem (vīriešiem 73,6%, sievietēm 70,1%).

Saskaņā ar NVA apkopoto informāciju reģistrētā bezdarba līmenis samazinās, un 2018. gada nogalē tas bija 6,4 % (2017. gadā 6,8; 2016. gadā – 8,4 %).

Kvalitatīva un droša darba vide

Labklājības ministrijas īstenotā politika darba aizsardzības jomā ir noteikta Darba aizsardzības politikas pamatnostādņēs 2016.-2020. gadam. Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas apkopoto statistiku smagos nelaimes gadījumos darbā cietušo un letālos nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo kopējais skaits uz 100 000 nodarbinātajiem 2018. gadā bija 30 personas un, salīdzinājumā ar 2013. gadu (bāzes gads), smagos nelaimes gadījumos darbā cietušo un letālos nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo skaits samazinājies par 8,8 procentpunktiem, bet 2017. gadā – 28,3 personas, jeb samazinājums pret bāzes gadu par 15,3%.

Atbalsts ģimenēm ar bērniem

¹³ Personas, kuras ir bez darba 12 mēnešus un ilgāk, aktīvi meklē darbu un tā atrašanas gadījumā ir gatavas sākt strādāt tuvāko 2 nedēļu laikā.

Darba likumā ir ietverta virkne garantiju iedzīvotājiem, kuri pilda vecāku pienākumus, piemēram:

- Darbiniekam, kuram aprūpē ir bērns līdz 18 gadu vecumam, ir tiesības uz īslaicīgu prombūtni bērna saslimšanas vai nelaimes gadījumā, kā arī lai piedalītos bērna veselības pārbaudē, ja šādu pārbaudi nav iespējams veikt ārpus darba laika. Par šādu īslaicīgu prombūtni darbiniekam savlaicīgi ir jāpaziņo darba devējam, un tā nevar būt par pamatu darba uzteikumam.
- Darba devēja pienākums ir noteikt nepilnu darba laiku, ja to pieprasa grūtniece, sieviete pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet ja sieviete baro bērnu ar krūti, - visā barošanas laikā, kā arī darbinieks, kuram ir bērns līdz 14 gadu vecumam vai bērns ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam.
- Darbiniekam, kuram ir bērns ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam, ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams vasarā vai pēc viņa vēlēšanās jebkurā citā laikā, kā arī tiek piešķirts trīs darba dienas ilgs ikgadējais apmaksātais papildatvaļinājums.
- Darbiniekam, kuram ir bērns līdz triju gadu vecumam, ikgadējais apmaksātais atvaļinājums piešķirams vasarā vai pēc viņa vēlēšanās jebkurā citā laikā. Vienlaikus darbiniekam, kura aprūpē ir trīs un vairāki bērni vecumā līdz 16 gadiem, piešķirams trīs darba dienu ilgs apmaksātais papildatvaļinājums. Savukārt darbiniekiem, kuru aprūpē ir mazāk par trim bērniem vecumā līdz 14 gadiem, jāpiešķir vismaz vienu darba dienu ilgs apmaksātais papildatvaļinājums.

Aktivitātēs skolēnu nodarbinātībai vasaras brīvlaikos, kuru īstenošana tika atsākta 2014. gadā, iesaistīto skolēnu skaits arvien pieaug. 2018. gadā pasākumā tika iesaistīti 5160 skolēni (2017. gadā - 4 969; 2016. gadā – 4239; 2015. gadā - 3 804; 2014. gadā – 4287). Pasākuma „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs” mērķis ir veicināt īslaicīgu nodarbinātību vasaras brīvlaikā valsts līdzfinansētās darba vietās skolēniem vecumā no 15 līdz 20 gadiem (ieskaitot), kuri iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs. Rezultātā skolēni no mācībām brīvajā laikā iegūst darba prasmes, iemaņas un pieredzi, vienlaikus saņemot atlīdzību par veikto darbu. Skolēnu ikmēneša atlīdzībai pasākuma ietvaros 50% no minimālās mēneša darba algas apmēra sedz NVA, bet atlikušo vai lielāku daļu sedz darba devējs.

2018. gadā noslēdzās ar Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (EaSI PROGRESS) 2014. - 2020. gadam līdzfinansējumu īstenotais projekts “Elastīga bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku”, kura mērķis ir attīstīt elastīga laika bērnu aprūpi vecākiem, kas strādā

nestandarta darba laiku, izveidojot ilgtermiņa modeli šo pakalpojumu subsidēšanai un veicinot vecāku nodarbinātību un darba un ģimenes dzīves saskaņošanu.

Projekta rezultātā secināts, ka mūsdienās arvien lielāku popularitāti iegūst jaunās nodarbinātības formas, kas nozīmē, ka darbinieki arvien vairāk strādā nestandarta darba laikā, kā arī izmanto elastīga darba laika nosacījumus, tāpēc var prognozēt, ka pieprasījums pēc elastīgiem bērnu pieskatīšanas

pakalpojumiem tikai pieaugs. Rezultātā kā divi reālākie ilgtspējas risinājumi, ja valsts un pašvaldības piekritīs iesaistīties elastīgu bērnu uzraudzības pakalpojumu nodrošināšanā, tiek piedāvāti pirmskolas izglītības iestāžu darba laika pagarināšana, diennakts bērnudārzu saglabāšana, kur tie darbojas jau pašlaik, un modelis, kur pakalpojumu līdzfinansē četras iesaistītās puses (darba devējs, darba ņēmējs, valsts un pašvaldība). Detalizēta informācija par projekta gaitu un rezultātiem ir pieejama [tīmekļa vietnē](#).

Akcijas “Ģimenei draudzīgi” (līdz 2018.gadam - **“Ģimenei draudzīgs komersants”**) ietvaros, Labklājības ministrija jau vairākus gadus korporatīvo sociālo atbildību vērtē tieši ģimenei draudzīgu komersantu, valsts un pašvaldību iestāžu un citu tiesību subjektu (turpmāk - uzņēmumi) kontekstā. Lai veiksmīgāk apzinātu un popularizētu labās prakses piemērus visu to uzņēmumu vidū, kuri īsteno ģimenēm labvēlīgu politiku, notiek sadarbība ar Ilgtspējas indeksa¹⁴ izstrādātājiem. Indeksa rezultāti dod iespēju apzināt un atlasīt, kā arī sveikt un popularizēt Latvijas

ģimenēm draudzīgus uzņēmumus. Statusa “Ģimenei draudzīgi” ieguvēju skaits arvien pieaug un 2018. gadā statuss piešķirts 38 uzņēmumiem, bet 2017. gadā - 31 uzņēmumam.

Ģimenei draudzīga komersanta statusu ieguvēji 2018. gadā:

SIA "Latvijas Mobilais Telefons", AS "Latvenergo", Rīgas Tehniskā universitāte, SIA "GRIFS AG", SIA "CEMEX", SIA ""Ventspils nafta" termināls", SIA "RIMI Latvia", AS "SEB banka", AS "Swedbank", Pašvaldības SIA "Ventspils reiss", AS "4Finance", SIA "LSC", VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"", AAS "Balta", AS "Sadales tīkls", VAS "Latvijas Dzelzceļš", SIA "Coca-Cola HBC Latvia", AS "Baltic International Bank", SIA "Liepājas Enerģija", SIA "Maxima Latvija", AS "Rīgas Siltums", SIA "Liepājas RAS", SIA "Vidzemes slimnīca", SIA "LDz Cargo", SIA "Roche Latvija", SIA "AE Partner", SIA "Tele2", Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola RISEBA, Valsts SIA "Latvijas Televīzija", AS "Siguldas Būvmeistars", AS "Augstsprieguma tīkls", Pašvaldību uzņēmums SIA "ZAAO", ERGO Insurance SE Latvijas filiāle, SIA "LDz ritošā sastāva serviss", VAS "Latvijas Jūras administrācija", SIA "Wunder Latvia", SIA "FN-Serviss", SIA "DHL Latvia".

Eiropas Sociālā fonda projekti nodarbinātības jomā

Lai uzlabotu darbspējas vecuma iedzīvotāju konkurētspēju un veicinātu iedzīvotāju veiksmīgu iekļaušanos darba tirgū pārskata gadā ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu tika īstenota virkne projektu:

¹⁴ *Ilgtspējas indekss* ir stratēģisks vadības instruments, kas balstīts uz starptautiski atzītas metodoloģijas, palīdzot Latvijas uzņēmumiem diagnosticēt savas darbības ilgtspēju un korporatīvās atbildības līmeni. Vienlaikus tas sabiedrībai, valsts un nevalstiskajām organizācijām sniedz objektīvus kritērijus, lai uzslavētu un atbalstītu tādus uzņēmumus, kuri palīdz stiprināt Latvijas ekonomiku ilgtermiņā. Iniciatīvas partneri ir Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts, Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS). Kopš 2010.gada, kad veiksmīgi tika aizsākts Ilgtspējas indeksa pilotprojekts, tā pašvērtējuma iespējas ir izmantojuši vairāk nekā 200 uzņēmumi.

- **Projekta “Jauniešu garantija”** ietvaros jauniešiem, kas nemācās un nestrādā, tiek piedāvāts būtisks atbalsts pirmās darba pieredzes iegūšanā un kvalifikācijas paaugstināšanā. Projekta aktivitātes ir paredzētas personām vecumā no 15 līdz 29 gadiem. 2018. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, projekta ietvaros jauniešiem tika sniegti pakalpojumi jaunas profesijas apguvei, atbalsts darba meklēšanā, karjeras konsultācijās, iesaiste subsidētajā nodarbinātībā, atbalsts darba iemaņu iegūšanai nevalstiskajās organizācijās, uzņēmējdarbības uzsākšanai u.c. 2018. gadā atbalsts reģionālajai mobilitātei tika sniegts 3 911 jauniešiem, darbam nepieciešamo iemaņu attīstības pasākumā nevalstiskajā sektorā - 4 315 personām, darbnīcas jauniešiem – 2 323 personām, konkurētspēju paaugstināšanas pasākumos tika iesaistītas 47 104 personas, neformālās apmācības ar kupona metodi tika nodrošinātas 6 654 personām, 1 614 personai tika nodrošinātas subsidētās darba vietas, 506 personām pasākumi pirmās darba pieredzes iegūšanai, 5 787 personām - profesionālā apmācība, pārkvalifikācijas un kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi, kā arī jauniešiem tika sniegtas 168 677 karjeras konsultācijas. Projektam pārskata gadā tika novirzīti 6 787,3 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projekta “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”** ietvaros 2018. gadā tika nodrošināta iespēja piedalīties apmācību pasākumos 47 154 bezdarbniekiem, no kuriem 3 435 personas saņēma profesionālo apmācību, 426 personas - praktisko apmācību pie darba devēja, 11 549 personas – neformālo izglītību (t.sk. 1 745 personas valsts valodas apmācību), 25 012 personas piedalījās konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos, t.sk., info dienās, kā arī 3 059 personām tika nodrošināts atbalsts reģionālās mobilitātes ietvaros. Projekta īstenošanai pārskata gadā tika novirzīti 13 563,6 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projekta “Subsidētās darba vietas bezdarbniekiem”** ietvaros 2018. gadā dalību uzsāka 278 bezdarbnieki un pasākumos kopumā tika nodarbināti 919 bezdarbnieki. Pārskatā gadā projektam kopumā novirzīti 5 542,300,6 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projekta “EURES tīkla darbība Latvijā”** ietvaros 2017. un 2018. gadā tika nodrošināta dalība EURES tīkla Latvijas un starptautiskajos sadarbības pasākumos (semināri, konferences, darba gadatirgus pasākumi u.c.); NVA darbiniekiem tika nodrošinātas apmācības; organizēti semināri NVA filiāļu vadītājiem un EURES konsultantu asistentiem; kā arī organizēti informatīvi pasākumi uzņēmējiem un darba devējiem, kam kopumā pārskata gadā tika novirzīti 105,3 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem”** ietvaros 2018. gadā NVA nodrošināja virkni pasākumus ar mērķi atgriezt darba tirgū personas, kuras ilgstoši ir bez darba. 2018. gadā 268 bezdarbnieki uzsāka dalību programmā atkarību ārstēšanai, 826 bezdarbniekiem tika veiktas veselības pārbaudes, 28 245 personām tika sniegtas karjeras konsultācijas, 23 165 personām nodrošināta psihologu un psihoterapeita konsultācijas, 100 personas saņēma pakalpojumu “Emocionālā stresa terapija”, 4 265 personām nodrošināta motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojums, 297 personas saņēmušas narkologa atzinumus, 268 personām tika veikta profesionālās piemērotības noteikšana, kā arī 1 037 personas saņēmušas atbalstu transporta pakalpojumu nodrošināšanai. Pārskata gadā projekta īstenošanai novirzīti 6 143,7 tūkst. euro.

- **Projekts “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai”.** 2018. gada 1. aprīlī stājās spēkā Sociālā uzņēmuma likums, un atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai tika piemērots likuma prasībām. Līdz gada beigām jaunizveidotajā Sociālo Uzņēmumu reģistrā tika reģistrēti 27 sociālie uzņēmumi. Finanšu atbalsts projekta ietvaros tika piešķirts gan no jauna reģistrētajiem sociālajiem uzņēmumiem, gan pirms likuma spēkā stāšanās reģistrētajiem pasākuma “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” dalībniekiem. Kopā 2018. gadā noslēgts 31 finanšu atbalsta līgums par kopējo summu 2,35 miljoni euro. Pārskata gadā - tika organizēta Sociālās uzņēmējdarbības konference un četri semināri sociālajiem uzņēmējiem un šīs jomas interesentiem; tika organizēts biznesa ideju konkurss sociālās uzņēmējdarbības uzsācējiem, kura 20 uzvarētāji saņēma konsultācijas biznesa plānu sagatavošanai. Tika nodrošināta aktuālā informācija Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē, kā arī tika īstenoti informācijas un publicitātes pasākumi. Projekta pasākumu īstenošanai pārskata gadā novirzīti 1 687,4 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projekta “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings”** ietvaros tika sākts darbs pie divu ikgadējo nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējumu izstrādes, t.sk. veicot padziļinātu izvērtējumu par nevienlīdzību veselības aprūpē un mājokļa pieejamības jomā. Pārskata periodā ir īstenotas ieinteresēto piegādātāju sanāksmes jaunas metodoloģijas izstrādei iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācijai, kā arī izstrādāta konkursa dialoga iepirkuma procedūra un izsludināts iepirkums jauna iztikas minimuma groza metodoloģijas izstrādes iegādei. Vienlaikus atbilstoši 2017. gadā noslēgtajam līgumam starp Labklājības ministriju un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju, tika turpināts darbs pie zinātniskā pētījuma par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū izstrādes. Pārskata periodā tika pabeigta zinātniskā pētījuma pirmā posma izstrāde un darbs pie apjomīgu administratīvo datu nodošanas, tos savstarpēji savienojot no četrām administratīvo datu bāzēm. Pārskata gadā projektam izlietoti 164 tūkst. euro. Plašāka informācija pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **“Personu ar invaliditāti vai garīga rakstura traucējumiem integrācija nodarbinātībā un sabiedrībā”** ietvaros 2018. gadā notika 13 profesionālās piemērotības grupas, kurās piedalījās 92 personas. Profesionālās piemērotības pilnveidei pārskata gadā tika iegādāta darbspēju novērtēšanas metode MELBA & IDA.

Prasmju sertifikācijas sistēmas izstrādes ietvaros 41 persona ar garīga rakstura traucējumiem uzsāka apmācības 22 dažādās neformālā izglītības prasmju programmās. 34 personas ar smagu invaliditāti iesaistītas apmācības programmās “Noliktavas darbinieks”, “Florists”, “Galdnieka palīgs”, “Lietvedis”, “Dārzkopis”. 2018. gadā veikta 5 profesionālās tālākizglītības programmu akreditācija.

2018. gadā mācības pabeigušas 48 personas, 26 no tām pēc dalības pasākuma uzsākušas darba meklējumus, iesaistījušies izglītībā/apmācībā, kvalifikācijas ieguvē vai nodarbinātībā.

Informatīvu pasākumu ietvaros pārskata gadā apzinātas un informētas 712 personas, t.sk., personas ar invaliditāti un/vai personas ar garīga rakstura traucējumiem, to radnieki, sociālā darba speciālisti u.c. atbalsta personas. Jelgavā un Valmierā tika organizēti divi informatīvie pasākumi reģionu darba devējiem, pašvaldību, sociālo dienestu, izglītības iestāžu darbiniekiem u.c.

interesentiem. Projektam pārskata gadā izlietoti 464 630 euro. Plašāka informācija par projektu pieejama [tīmekļa vietnē](#).

- **Projekta “Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide”** ietvaros veikta darba devēju aptauja, organizētas apmācības NVA darbiniekiem, izstrādātas vadlīnijas izglītības politikas veidotājiem un karjeras konsultantiem par darba tirgus prognožu interpretāciju un izmantošanu izglītības piedāvājuma un karjeras vadībā, precizēts darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas organizatoriskais modelis. Projektam pārskata gadā novirzīti 528,1 tūkst. euro. Plašāka informācija par projektu pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **“Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana”** ietvaros 2018. gadā saņemti 65 uzņēmumu pieteikumi konsultatīvā atbalsta sniegšanai (23 atteikti, 31 VDI veikta pirmspārbaude uzņēmumā), uzsākta 6 videofilmu un videopadomu filmēšana, noslēgts līgums ar izpildītāju par sabiedrības informēšanas kampaņas izstrādi un īstenošanu attiecībā uz uzņēmumu informēšanu par iespēju pieteikties bezmaksas ESF projekta atbalstam darba vides sakārtošanā un preventīvās kultūras paaugstināšanu. Projekta ietvaros Latvijas Darba devēju konfederācija un Latvija Brīvo arodbiedrību savienība sniedza konsultācijas darba ņēmējiem un darba devējiem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumos (kopā tika sniegtas 1244 konsultācijas), noorganizēja piecas mācību ekskursijas darba devējiem uz labās prakses uzņēmumiem, kā arī veica 19 izglītojošas aktivitātes izglītības iestāžu audzēkņiem un PROFS konkursa finālu Rīgā. Nodrošinātas apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumi VDI amatpersonām, kā arī nodrošināta VDI dalība izstādēs “Māja I 2018”, “Vidzemes Uzņēmēju dienās 2018”, “Pavasaris” Izstāžu centrā Rāmava; „Uzņēmēju dienas Latgalē 2018”; „Tech industry 2018”. Sadarbībā ar Rīgas Stradiņa Universitātes aģentūru „Darba drošības un vides veselības institūts” un organizēti 49 semināri darba devējiem un nodarbinātajiem par darba aizsardzības jautājumiem. Projektam pārskata gadā izlietoti 610 197 tūkst. euro. Plašāka informācija par projektu pieejama [tīmekļa vietnē](#).
- **Projektā “Atbalsts ilgākam darba mūžam”** pārskata gadā izstrādāta un apstiprināta metodika darba vides un cilvēkresursu potenciāla izvērtējuma veikšanai un notika darba devēju pieteikšanās. 2018. gada decembrī tika noslēgti 7 līgumi ar darba devējiem par darba vides un cilvēkresursu potenciāla izvērtējumu, lai 2019. gadā varētu uzsākt izvērtējumu veikšanu un nodrošināt atbalsta pakalpojumus gados vecākiem nodarbinātajiem. Sadarbībā ar sadarbības partneriem LDDK un LBAS noorganizēti sabiedrības izpratnes un veidošanas pasākumi: semināru cikls “Pieredzei vienmēr būs vērtība” (kopumā 10 semināri). Dalībai tika aicināti uzņēmumu, iestāžu, valsts un pašvaldības kapitālsabiedrību personāla vadības speciālisti, vadītāji un darba drošības speciālisti. Praktisko semināru cikls tika organizēts pielietojot metodiku, kas ļauj pašiem dalībniekiem piedāvāt risinājumus un ieteikumus un definēt problēmsituācijas jomās, kas saistītas ar darbaspēka novecošanos, veselības, izglītības, darba vides un darba pieredzes nodošanu pārejiem darbiniekiem. Organizētas divas informatīvās kampaņas “Zaļā gaisma gados stiprajiem” kuru ietvaros tika sagatavoti TV un radio klipī. Projektam pārskata gadā novirzīti 386,6 tūkst. euro. Plašāka informācija par projektu pieejama [tīmekļa vietnē](#).

PASĀKUMI MINISTRIJAS VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAI

Ievērojot labas pārvaldības principus savā darbībā, Labklājības ministrija pastāvīgi uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti, pārvaldi organizējot pēc iespējas efektīvāk, vienlaikus izmaiņas veicot ne tikai pakalpojumos iedzīvotājiem, bet pilnveidojot arī iekšējos iestādes procesus.

Kā būtisks ieguldījums procesu pilnveidošanai jāmin virzība uz IT koplietošanas risinājumu ieviešanu, nodrošinot efektīvus risinājumus gan Personāla vadības sistēmā, gan arī virzoties uz elektronisku dokumentu apriti, ne tikai ar ārējiem partneriem, bet arī organizācijas iekšienē, pārskatot procesus un virzoties uz iekšējo elektronisku dokumentu apriti.

2018. gadā Labklājības ministrija turpināja darbu pie ERAF projekta “Deinstitucionalizācijas procesu atbalsta sistēma” (1.kārta), kura ietvaros tika izstrādātas tehniskās specifikācija, nepieciešamajiem uzlabojumiem ministrijas pārziņā esošajām informācijas sistēmām. Gada sākumā tika uzsākts darbs arī pie ERAF finansētā Labklājības nozares informācijas un komunikācijas tehnoloģiju centralizācijas projekta, kura ietvaros ir plānots centralizēti pārvaldīt visu nozares IKT infrastruktūru un sistēmas, kā arī ieviest nozarē vienotu dokumentu vadības risinājumu un e-pastu risinājumu, paredzēts ieviest dažādas vienotas procedūras, kā arī palielināt drošības līmeni. 2018. gadā notika darbs pie vajadzību apzināšanas un izvērtēšanas.

2018.gadā Labklājības ministrijā tika turpināts darbs pie resursu vadības sistēmas Horizon (RVS Horizon) attīstīšanas, kā rezultātā tika ieviesta “Komandējuma modulis”, ar kura palīdzību komandējumi tiek pieteikti sistēmā RVS Horizon, Šo moduli plānots ieviest arī trijām padotības iestādēm (VDI, VDEĀVK un VBTAI), kurās Labklājības ministrijas Personāla vadības departaments nodrošina centralizētu personāla lietvedību. Notika darbs arī pie atvaļinājumu pieteikšanas moduļa uzlabošanas, lai pilnveidotu papildatvaļinājumu un atvaļinājumu rezervju uzskaiti e - vidē

Pārskata gadā uzsākts arī darbs pie nozares budžeta plānošanas un uzraudzības risinājuma izvēles un pielāgošanas nozares vajadzībām, radot datu bāzi budžeta analīzei samazinot informācijas uzkrāšanu Excel failos, t.sk., vienkāršojot budžeta plānošanas un uzraudzības procesus nozarē.

Lai veicinātu labas pārvaldības principiem atbilstošu fizisko personu datu aizsardzību ir veikts labklājības nozares tiesību aktos ietvertā tiesiskā regulējuma atbilstības un Labklājības ministrijas darbības sākotnējais atbilstības izvērtējums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679 (2016.gada 27.aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

Pilnveidojot ministrijas nekustamā īpašuma pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, ir izstrādāta VSIA "Šampētera nams" vidēja termiņa darbības stratēģija 2019.-2021. gadam, kas ir iesniegta saskaņojuma saņemšanai Pārresoru koordinācijas centrā.

Lai sekmētu darba un ģimenes līdzsvaru, 2018.gada maijā Labklājības ministrijas telpās izveidota bērnistaba, kurā īslaicīgi var uzturēties darbinieku bērni līdz 18 gadu vecumam. Bērnistabā ir izveidota viena darba vieta, kurā pēc nepieciešamības iespējams veikt ikdienas darba pienākumus, vienlaikus pieskatot arī savu bērnu, ja tas ir jaunāks par 7 gadiem. Bērnu istabas telpas noslogojums liecina, ka tā vispieprasītākā ir vasarā, kad vecākiem ir ierobežotas bērnu pieskatīšanas iespējas, kā arī skolas laikā

pēcpusdienās, kad skolas vecuma bērni izmanto iespēju bērnistabā pildīt mājas darbus un gaidīt savus vecākus, lai kopīgi dotos mājup.

Vienlaikus 2018.gadā turpinājās intensīvs darbs pie ministrijas iekšējās darba vides pilnveidošanas, nodrošinot gan atbilstoša materiāli tehniskā aprīkojuma iegādi ikdienas funkciju izpildei, gan arī uzlabojot telpu funkcionalitāti un darba vides atbilstību darba aizsardzības prasībām.

Iekšējais audits

2018. gada auditu rezultāti liecina, ka kopumā iestādē ir **iedibināta iekšējās kontroles sistēma un tā darbojas, lai gan atsevišķu sistēmu iekšējās kontrolēs ir nepieciešami uzlabojumi**, jo konstatēti atsevišķu, specifisku kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārlicību, ka riski tiek vadīti un mērķis tiks sasniegts:

Darba attiecību politikas jomā - turpinās darbs pie sadarbības pasākumu pilnveidošanas ar visām kontrolējošām valsts institūcijām, nevalstiskajām un nozaru organizācijām neregistrētās nodarbinātības samazināšanā. Tiks uzlabota pārbaužu plānošanas metodika, principi, minimālās prasības pārbaužu veikšanā, lai mazinātu risku, ka resursi tiek tērēti nelietderīgi un neefektīvi;

Profesionālās rehabilitācijas politikas jomā – tiks veikti pasākumi, lai nodrošinātu, ka profesionālas piemērotības noteikšanas rezultātā pieņemtais lēmums ir pamatots ar objektīviem, vienotiem un pamatotiem kritērijiem un izmērāmām prasībām. Tiks pārskatīts nesamērīga administratīvā sloga risks, īstenojot apmācību programmas profesionālās rehabilitācijas pakalpojuma ietvaros, kā arī valsts budžeta līdzekļu nelietderīga izlietojuma risks, sniedzot ārstniecības pakalpojumus profesionālas rehabilitācijas ietvaros;

Personāla vadība - pastāv iespēja nozarē pārskatīt un optimizēt iestādes atbalsta funkcijas (grāmatvedības uzskaitē, finanšu vadība un juridiskais atbalsts, personāla vadības un lietvedības funkcija) un valsts sociālo aprūpes centros esošos amatus (ēdināšanas pakalpojuma sniegšanā iesaistītie, noliktavu pārziņi, mantziņi vai veļas pārziņi, veļas mazgātāji un veļas gludinātāji);

Informācijas tehnoloģiju (fizisko personu datu aizsardzība) jomā- nozares institūcijas ir uzsākušas un turpina veikt pasākumus, lai nodrošinātu fizisko personu datu aizsardzību atbilstoši Vispārīgai datu aizsardzības regulai.

2018.gadā Labklājības ministrijas Iekšējā audita departaments veica novērtējumu par valsts pārvaldes uzdevumu izpildi pilnvarotajām personām, kurām tas deleģēts ar ārējiem normatīvajiem aktiem¹⁵. Ne vienmēr valsts pārvaldes iestādēm ir iespējams izpildīt visus priekšnosacījumus valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas izvērtēšanai, jo tie kā Latvijas Republikas Saeimas komisiju iesniegtie priekšlikumi tiek atbalstīti un apstiprināti kādā no likumu izskatīšanas lasījumiem, tāpēc Labklājības ministrijā tiek turpināts pilnveidot pasākumus, lai uzlabotu valsts pārvaldes deleģēto uzdevumu izpildes uzraudzību, nodrošinot tiesisku, efektīvu, pilnīgu deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu izpildes uzraudzību, kā arī uzdevumu izpildes efektivitātes novērtēšanas procesu un sniegto pakalpojumu ietekmi uz mērķgrupām, indikatoriem/kritērijiem.

¹⁵ Atbilstoši Ministru kabineta 25.10.2017 rīkojumam Nr. 605 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2018.gadam"

Lai novērtētu iekšējās kontroles, tika ņemti vērā sekojoši kritēriji: darba izpildes efektivitāte un produktivitāte, finanšu pārskatu un citu informācijas avotu ticamība un pietiekamība, atbilstība normatīvajiem aktiem, resursu aizsardzība.

Finanšu ministrija, novērtējot iekšējā audita struktūrvienības darbu¹⁶, atzinīgi novērtēja Labklājības ministrijas iekšējā audita departamenta augsto darba izpildes kvalitāti un vēlmi sasniegt augstāku iekšējā audita funkcijas attīstības līmeni.

Valsts kontroles revīzijas

Labklājības ministrija novērtē Valsts kontroles ieguldījumu, sniedzot priekšlikumus un ieteikumus darba, sociālās aizsardzības, bērnu un ģimenes tiesību, kā arī personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju jomā.

Pārskata gadā Valsts kontrole labklājības nozarē veica:

1) finanšu revīziju par Labklājības ministrijas 2017. gada finanšu pārskata sagatavošanas pareizību un sniedza atzinumu bez iebildumiem, apliecinot revīzijā gūto pārliecību, ka gada finanšu pārskats visos būtiskākajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Labklājības ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Labklājības ministrijas darbības rezultātiem pārskata gadā, un ir sagatavots atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Vienlaikus ir saņemti būtiski norādījumi saistībā ar finanšu pārskatam pakārtoto darījumu - jaunā politikas iniciatīva "Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība", kas tiks ņemti vērā turpmākā finanšu plānošanā un izlietošanā.

2) lietderības revīziju "Deinstitucionalizācija- iespēju tilts cilvēku ar invaliditāti dzīvei sabiedrībā", kurā Valsts kontrole atzinīgi novērtē Labklājības ministrijas, Latvijas plānošanas reģionu un pašvaldību uzsākto ES struktūrfondu līdzfinansētu projektu ar mērķi īstenot deinstitucionalizāciju jeb attīstīt sabiedrībā balstītus pakalpojumus pašvaldībās, lai pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem atbilstoši savām spējām, saņemot nepieciešamo atbalstu, varētu dzīvot patstāvīgi ārpus aprūpes institūcijas, bet bērni augt ģimeniskā vidē, saņemot sociālo aprūpi un rehabilitāciju savā pašvaldībā. Tomēr revīzijas ziņojumā tiek minēti arī riski, kas var ietekmēt izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Eiropas Savienības fondu Revīzijas iestādes auditi (EAFVP)

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu Revīzijas departaments kā Eiropas Savienības fondu Revīzijas iestāde pārskata gadā Labklājības ministrijā kā EAFVP vadošajā un sertifikācijas iestādē veica:

1) Sistēmas auditu par EAFVP ietvaros izveidoto procesu Partnerorganizāciju atlase, Vadības un kontroles aktivitātes, Sistēmas pārvaldība, Vadības un informācijas sistēma un Maksājumu pieteikumu un kontu slēguma sagatavošana darbības efektivitātes novērtējumu EAFVP vadošajā iestādē, sertifikācijas iestādē un sadarbības iestādē par periodu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 31. martam. Audita rezultātā iegūta pietiekama pārliecība, ka EAFVP vadības un kontroles sistēma (VKS) attiecībā EAFVP vadošajā, sertifikācijas un sadarbības iestādē darbojas efektīvi un atbilst Eiropas

¹⁶ Iekšējā audita likuma 10.panta otrās daļas 4.punkts- Finanšu ministrija ne retāk kā reizi piecos gados novērtē ministrijas izveidotās iekšējā audita struktūrvienības darbu

Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Procesu kopējais vērtējums – darbojas, bet nepieciešami atsevišķi uzlabojumi.

2) EAFVP darbību revīziju par grāmatvedības gadā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam sertificētajiem izdevumiem. Revīzijas ietvaros gūta pietiekama pārlicība, ka maksājuma pieteikumos iekļautie Eiropas Komisijai deklarētie izdevumi kopumā ir attiecināmi finansēšanai no EAFVP saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

3) EAFVP pārskatu revīziju par EAFVP sertifikācijas iestādes sagatavoto kontu slēgumu par 4. grāmatvedības gadu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam. Revīzijas rezultātā gūta pietiekama pārlicība, ka maksājumu pieteikumu un pārskata sagatavošanas procesa ietvaros izveidotā VKS sertifikācijas iestādē darbojas efektīvi un atbilst normatīvajiem aktiem un ka pārskata projektā sniegtā informācija ir pilnīga, pareiza un patiesa.

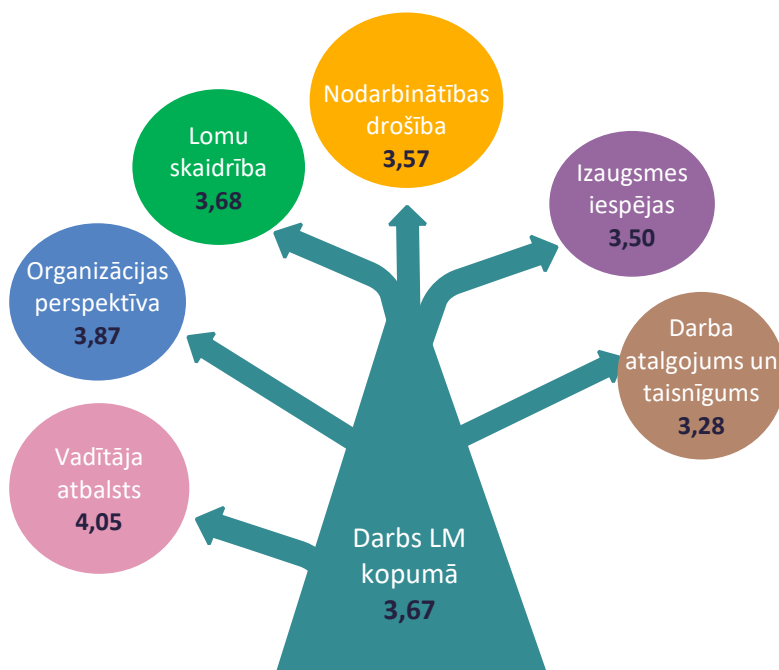
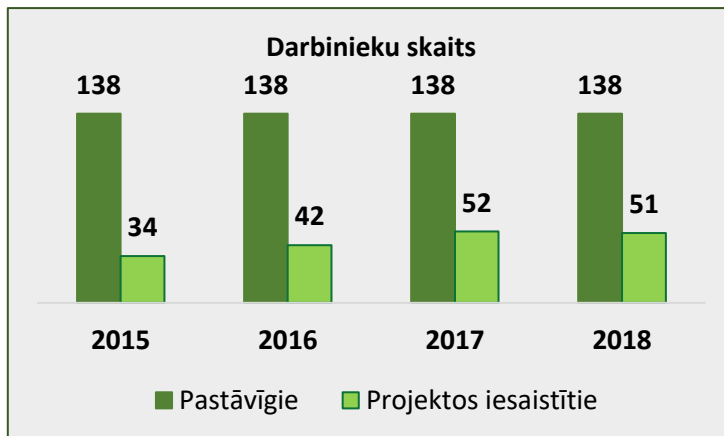
PERSONĀLS

Labklājības ministrijā faktiskais vidējais darbinieku skaits 2018. gadā bija 189 personas, t.sk. 138 civildienesta ierēdņi un 51 darbinieks.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem pastāvīgo darbinieku skaits saglabājas nemainīgs, savukārt projektos iesaistīto darbinieku skaits ir mainīgs, jo atkarīgs no projektu skaita un īstenošanas periodiem.

Dzimumu griezumā nodarbināto skaitā saglabājas liels sieviešu īpatsvars, un 2018. gadā 85% darbinieku bija sievietes.

Labklājības ministrijā 62% darbinieku strādā vairāk nekā trīs gadus, 25% strādā no viena līdz trīs gadiem, bet 13% strādā mazāk nekā vienu gadu. Kopumā Labklājības ministrijas personāla mainības līmenis 2018. gadā bija 24%. 2018. gadā darbu uzsāka 30 personas, savukārt darbu pārtrauca 24 personas.

Labklājības ministrijā no 2019. gada 8. februāra līdz 2. martam tika veikta darbinieku apmierinātības aptauja, kurā piedalījās 112 respondenti, kas sastāda vidēji 59% no ministrijā nodarbināto skaita. Lai novērtētu kopējo darbinieku apmierinātību ar darbu, darbiniekiem skalā no 1 līdz 5 (1 - pilnībā nepiekrītu, 5 - pilnībā piekrītu) bija jānovērtē 26 apgalvojumi sešās faktoru grupās: vadītāja atbalsts, organizācijas perspektīva, lomu skaidrība, nodarbinātības drošība, izaugsmes iespējas un darba atalgojums un taisnīgums.

Kopumā secināms, ka darbinieki ir samērā apmierināti ar darbu ministrijā. Vislielākā apmierinātība ir ar vadītāja atbalstu, kurš palīdz attīstīties un uzticas saviem darbiniekiem, savukārt vismazāk darbinieki ir apmierināti ar darba atalgojumu un taisnīgumu, kritiski vērtējot atalgojuma atbilstību veicamajam darbam un taisnīgumu. Darbinieku apmierinātības aptaujā iegūtie rezultāti tiks izmantoti cilvēkresursu vadības politikas un prakses pilnveidošanai ministrijā.

Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana

Labklājības ministrijā 98% darbiniekiem ir akadēmiskā vai otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība, t.sk., 46% darbiniekam ir maģistra grāds. Ik gadu darbinieki turpina paaugstināt savu kvalifikāciju, papildinot zināšanas augstākās izglītības mācību iestādēs, Valsts administrācijas skolā, Valsts kancelejā, kā arī ministrijas un Eiropas Savienības institūciju organizētajos semināros u.c. mācību programmās.

Labklājības ministrijas personāla apmācību vajadzības tiek noteiktas individuāli, ņemot vērā darbinieku esošo izglītību, jau apgūtās zināšanas un veicamā amata pienākumu izpildei papildus nepieciešamās zināšanas.

2018. GADĀ PABEIGTIE PĒTĪJUMI

- Projekta „Elastīga bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku” pētījums, kura mērķis bija novērtēt un izpētīt iespēju ieviest elastīgu bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošinājumu Latvijas uzņēmumos ar nestandarta darbalaiku (vakara, nakts un mainīgi darbalaiki, kā arī darbs brīvdienās). Pētījuma gala ziņojums pieejams Labklājības ministrijas [tīmekļa vietnē](#).
- OECD Latvijas pensiju sistēmas izvērtējums (*OECD Reviews of Pension Systems: Latvia*), kura mērķis bija sniegt Latvijas pensiju sistēmas novērtējumu saskaņā ar OECD labāko praksi un vadlīnijām, veido salīdzinājumu starptautiskā perspektīvā un salīdzina ar labākajiem piemēriem un pieredzi, dodot rekomendācijas kā pensiju sistēmu uzlabot. Ziņojums (angļu valodā) pieejams OECD [tīmekļa vietnē](#).
- Pētījums “Muskuļu un skeleta sistēmas slimību izmaksu novērtēšana un rekomendācijas izmaksu optimizācijai” tika veikts, lai iegūtu pamatotu izmaiņu piedāvājumu invaliditātes noteikšanas kārtībā un personām ar invaliditāti paredzēto atbalsta pasākumu sistēmā ar mērķi veicināt personu ar invaliditāti līdzdalību sabiedrībā un ekonomisko aktivitāti. Viens no izmaiņu veikšanas mērķiem ir pilnveidot atbalsta pasākumu sistēmu, lai personas ar invaliditāti daudz mērķtiecīgāk varētu izmantot savas atlikušās darbspējas, saņemtu savlaicīgu un viņu individuālajām vajadzībām atbilstošu atbalstu veselības stāvokļa un darbspēju uzturēšanai. Pētījuma gala ziņojums pieejams Labklājības ministrijas [tīmekļa vietnē](#).
- Ex-post pētījums Ģimenes valsts politikas pamatnostādņu 2011. - 2017. gadam (turpmāk – pamatnostādnes) novērtēšanai, kura mērķis bija veikt novērtējumu, lai pilnveidotu ģimenes valsts politikas īstenošanu un ģimenēm sniegto atbalstu, sagatavotu priekšlikumus turpmākai politikas attīstībai, balstoties uz iedzīvotāju/ ģimeņu vērtējumu par atbalsta instrumentiem un būtiskākajiem rīcības virzieniem. Izvērtējuma gala ziņojums pieejams Labklājības ministrijas [tīmekļa vietnē](#).
- Pētījums “Zinātnisks pētījums par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū”, kura mērķis bija izvērtēt sociālās atstumtības riskam pakļauto personu iespējas darba tirgū, iezīmēt galvenos atbalsta pasākumus un rīcības virzienus, kas sekmē noteiktās mērķa grupas nodarbinātību un integrēšanos sabiedrībā un darba tirgū, ka arī sniegt priekšlikumus politikas pasākumu pilnveidei. Pētījumā plānots iegūt informāciju par pasīvās un aktīvās darba tirgus politikas ietekmi uz iekļaujoša darba tirgus attīstību Latvijā, izvērtējot iekļaujošas nodarbinātības pamatnostādņu 2015. - 2020. gadam iegūtā informācija tiks iekļauta ieteikumos par nepieciešamajiem rīcībpolitikas grozījumiem.

Zinātniskais pētījums īstenots OECD pētījumu sērijas “*Connecting People with Jobs*” ietvaros, kas sniedz iespēju Latvijas situāciju salīdzināt ar OECD valstu rādītājiem, kā arī iegūt secinājumus un rekomendācijas, kas balstītas uz OECD valstu labāko praksi un pieredzi. “*Connecting People with Jobs*” sērijas pētījumos OECD analizē dalībvalstu politiku iekļaujošas nodarbinātības jomā, pievēršot īpašu uzmanību sociālās atstumtības riskam pakļauto grupu iespējām iekļauties darba tirgū. Šīs sērijas ietvaros izstrādāti zinātniskie pētījumi par Lielbritāniju[1], Slovēniju[2], Austrāliju[3], šobrīd top arī par Korejas Republiku (Dienvidkoreju).

OECD pētījuma “*Connecting People with Jobs: Latvia*” galvenie secinājumi un priekšlikumi pieejami Labklājības ministrijas [tīmekļa vietnē](#).

- **Ekspertu pētījums “Izstrādāt uz atvērtā tirgus principiem balstītu tehnisko palīgīdzekļu (TPL) kompensācijas sistēmas noteikšanas metodiku, veicot ekspertu pētījumu par TPL reālo izmaksu noteikšanu, TPL kompensācijas sistēmas un klientu brīvās izvēles ieviešanu nozarē”**, kura mērķis bija sagatavot priekšlikumus tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšanas sistēmas pilnveidošanai Latvijā, pamatojoties uz atvērtā tirgus, vienlīdzības un klientu brīvās izvēles principiem. Pētījumā tika veikta Latvijas TPL nodrošināšanas sistēmas analīze, tās efektivitātes novērtējums, apzināta klientu apmierinātība un iesaistīto pušu viedokļi un sagatavoti priekšlikumus TPL kompensācijas sistēmas attīstībai. Pētījuma gala ziņojums pieejams PKC [tīmekļa vietnē](#).

Papildus informācija par īstenotajiem un plānotajiem pētījumiem: [Pārresoru koordinācijas centra Pētījumu un publikāciju datubāzē](#)

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Līdztekus regulārai sabiedrības informēšanai par nozares politikas aktualitātēm būtiskākās Labklājības ministrijas komunikācijas aktivitātes balstījās uz ministrijas izvirzītajām darba prioritātēm 2018. gadam – ģimeniskas un drošas vides nodrošināšana bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošana, sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāte, senioru materiālā atbalsta pilnveidošana, deinstitucionalizācijas procesa attīstība.

Pārskata gadā plašsaziņas līdzekļu pārstāvju interese par labklājības nozari ir bijusi liela. Kopumā par Labklājības ministrijas aktualitātēm sagatavotas 159 preses relīzes, sniegtas 420 atbildes un skaidrojumi uz žurnālistu jautājumiem, noorganizētas 298 intervijas ar ministrijas speciālistiem, kā arī notikušas trīs preses konferences – par specializēto audžuģimeņu un ārpusģimenes atbalsta centru izveidi, par pensiju indeksāciju un iespējamo atbalstu senioriem zobārstniecības jomā.

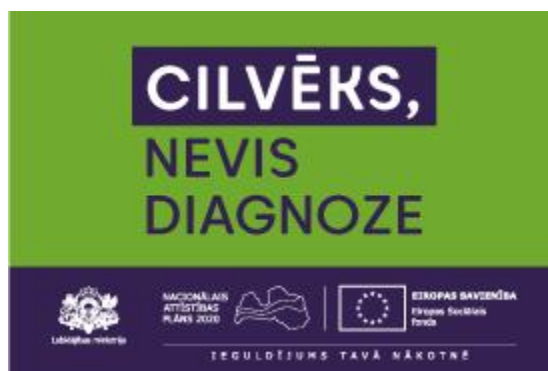
Aizvien plašāks informācijas klāsts par labklājības nozari sabiedrībai tiek nodrošināts Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē, īpaši pieaug komunikācijas nozīme sociālajos tīklos, ievietojot vizuālos un video materiālus – *Twitter.com*, *Facebook.com*, *Youtube.com*, palielinot arī sekotāju skaitu. 2018. gada beigās *Twitter.com* ministrijas konta sekotāju skaits bija 5585, gandrīz uz pusi audzis *Facebook.com* sekotāju skaits – 4009 un *Youtube.com* bijuši jau 87 504 skatījumi.

Kopumā 2018. gadā būtisku uzmanību komunikācijas jomā Labklājības ministrija pievērsusi bērnu un ģimenes politikas atspoguļošanai, īpaši akcentējot valsts atbalsta palielināšanu audžuģimenēm, adoptētājiem, specializēto audžuģimeņu un ārpusģimenes atbalsta centru izveidi, kā arī piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta – tapušas infografikas, plaši atspoguļojumi sociālajos tīklos, intervijas un raksti.

Tāpat Labklājības ministrija īstenoja kampaņu „Radi ģimeni”, lai aktualizētu problēmu par ģimeniskas vides nodrošināšanu bez vecāku gādības palikušiem bērniem un Latvijas iedzīvotājus motivētu kļūt par audžuģimeni, aizbildi, adoptētāju, viesģimeni, tādējādi samazinot institūcijās dzīvojošo bērnu skaitu. Kampaņas laikā notika tās atklāšanas pasākums, tika rīkota diskusija, izvietota reklāma televīzijā, drukātajos medijos, vēstnešu video izstāde, kampaņas mājaslapas izveide, iniciētas intervijas un raksti, kā arī aktivitātes sociālajos tīklos.

Plaša kampaņa “Cilvēks nevis diagnoze” norisinājās par cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanu sabiedrībā, pārejot uz sabiedrībā balstītiem sociālajiem pakalpojumiem (deinstitutionalizācija). Kampaņas uzmanības centrā bija cilvēka ar garīga rakstura traucējumiem tiesības, spējas un iespējas dzīvot pilnvērtīgu dzīvi sabiedrībā. Mērķis – veicināt cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem veiksmīgu iekļaušanos sabiedrībā, veicināt empātiju un izpratni par cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, izglītojot sabiedrību un pašus cilvēkus ar garīga rakstura traucējumiem spējām dzīvot patstāvīgu dzīvi, izglītot sabiedrību par saskarsmi ar šiem cilvēkiem, par sabiedrībā balstītiem sociālajiem pakalpojumiem. Svarīgs aspekts bija arī veicināt cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem iekļaušanos darba tirgū, motivējot potenciālos darba devējus viņus nodarbināt un informējot par pieejamo valsts atbalstu šiem darba devējiem. Kampaņas laikā notika plašas reklāmas aktivitātes, atklāšanas pasākums, diskusijas/pasākumi dažādos Latvijas novados, kampaņas mājaslapas izveide, iniciētas intervijas un raksti, kā arī aktivitātes sociālajos tīklos.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, turpinājās sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām (turpmāk – NVO), nodrošinot informācijas un viedokļu apmaiņu nozīmīgu lēmumu pieņemšanā, normatīvo aktu un politikas dokumentu izstrādē un jaunu nozares iniciatīvu rosināšanā. Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē regulāri tiek ievietoti normatīvo aktu projekti un NVO, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi un memorandi, tiek nosūtīta informācija par iespēju sniegt viedokli. Tāpat šīm NVO tiek nosūtīta jaunāka informācija par ministrijas aktivitātēm un notikumiem.

Šobrīd ar lielāko daļu nevalstisko organizāciju, kas aktīvāki darbojas labklājības jomā, Labklājības ministrijai ir noslēgti sadarbības līgumi un 2018. gadā to skaits būtiski nepalielinājās. Paplašinot sadarbības loku pārskata gadā, tika noslēgts memorands, kas nosaka sadarbību starp Labklājības ministriju, Rīgas Stradiņa Universitātes Stomatoloģijas institūtu un Zobārstniecības fakultāti, Rīgas aktīvo senioru aliansi, Latvijas senioru kopienu apvienību un Latvijas Pensionāru federāciju. Memoranda mērķis – sekmēt un uzlabot zobārstniecības pakalpojumu pieejamību senioriem visā Latvijas teritorijā. Tāpat sadarbības līgums noslēgts ar biedrību “Aktīvo labdarības biedrību asociācija” un NSUS biedrību. Tādējādi kopīgais šādu sadarbības NVO kopskaits ir 105.

Nozīmīga pārskata gadā apspriestā tēma bija minimālā ienākuma līmeņa

Lai nodrošinātu plašu dažādu sabiedrības grupu interešu pārstāvēniecību ar nozares attīstību saistītu lēmumu pieņemšanā, kā arī sekmētu atklātu, savlaicīgu un atbildīgu nozares attīstības plānošanas procesu NVO ir pārstāvētas visās Labklājības ministrijā darbojošās komitejās, komisijās un padomēs:

- [Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komiteja](#)
- [Dzimumu līdztiesības komiteja](#)
- [Bērnu tiesību aizsardzības komisija](#)

- Apmācību komisija apmācību jomu, izglītības programmu, profesiju, sociālo un profesionālo pamatprasmju noteikšanai
- Senioru lietu padome
- Sociālo pakalpojumu attīstības padome
- Demogrāfisko lietu padome
- Bērnu lietu sadarbības padome
- Invaliditātes lietu nacionālā padome
- Sociālā darba speciālistu sadarbības padome
- Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Sociālās drošības apakšpadome
- Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadome
- Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome

Pārskata gadā padomēs un komitejās tika prezentētas un apspriestas jomas aktualitātes par sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveidi, par deinstitutionalizācijas procesa gaitu, par atbalsta plānošanu sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, sociālās uzņēmējdarbības ieviešana u.c.

Ar nevalstiska sektora sadarbības partneriem tika apspriesti arī nozīmīgi jomas dokumenti, ziņojumi un īstenoto projektu rezultāti, t.sk., Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām īstenošanas progress 2017.gadā, Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.-2021. gadam, Ikgadējais nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējums (t.sk. par nevienlīdzību veselības aprūpē un mājokļu pieejamības jomā), Plāns sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam, projekts „Soli tuvāk: Kopienas vienotā atbilde uz vardarbības pret sievietēm gadījumiem”, projekts “Izpratnes veidošanas kampaņa par nulles toleranci attiecībā uz vardarbību pret sievietēm. “Vardarbībai patīk klusums”” u.c.

GALVENIE PLĀNOTIE PASĀKUMI 2019. GADAM

- Veicināt iespējas bez vecākus gādības esošiem bērniem augt ģimenē, uzlabojot valsts atbalsta sistēmu adoptētājiem un ieviešot ikmēneša bērna adopcijas pabalstu par adoptētu bērnu līdz 18 gadu vecumam;
- Sniegt atbalstu pārdzīvojušajam laulātajam, kurš ir Latvijas Republikas vecuma, invaliditātes, izdienas vai speciālās valsts pensijas saņēmējs, piešķirot 12 mēnešu pabalstu 50 procentu apmērā no mirušā laulātā pensijas;
- Palielināt apbedīšanas pabalsta apmēru, iekļaujot tajā arī piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, ja šāda piemaksa bija piešķirta mirušajam pensijas saņēmējam;
- Ikgadējā pensijas indeksācijā vecuma pensijām, kas aprēķinātas par 45 un vairāk gadu lielu apdrošināšanas stāžu, pensiju indeksācijā, piemērot faktisko patēriņa cenu indeksu un 80 procentus (70 procentu vietā) no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem;
- Pārskatīt iemaksas apmēru par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un 50 procentus no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem (šobrīd 1,50 *euro* pensijām, kas piešķirtas līdz 1996. gadam un viens *euro* – pensijām, kas piešķirtas no 1997. gada);
- Pilnveidot un uzlabot sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, t.sk. pilnveidot tehnisko palīgīdzekļu un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanas sistēmu, veicinot ātrāku un efektīvāku personu ar funkcionāliem traucējumiem rehabilitāciju un integrāciju sabiedrībā;
- Turpināt deinstitutionalizācijas procesu, attīstot sabiedrībā balstīto sociālo pakalpojumu pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem, t.sk. garīga rakstura traucējumiem, un novēršot personu nonākšanu institucionālajā aprūpē;
- Sniegt atbalstu personām ar īpaši smagu invaliditāti kopš bērnības (bērniem un pilngadīgām personām), palielinot kopšanas pabalsta apmēru par 100 *euro* mēnesī (līdz šim pabalsta apmērs bija 213,43 *euro* mēnesī);
- Īstenot mērķētus aktīvās darba tirgus politikas pasākumus, t.sk. nodrošināt bezdarbnieku aktivizāciju pēc iespējas ātrākai iekļaušanai darba tirgū un palielināt noteiktu sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku grupu (ilgstošie bezdarbnieki, personas ar invaliditāti, personas ar zemu izglītības līmeni) iesaisti darba tirgū, tajā skaitā īstenojot ilgstošo bezdarbnieku aktivizācijas pasākumus un veicinot sociālās uzņēmējdarbības attīstību.

PIELIKUMS NR.1 VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS (PAMATBUDŽETS)

euro*

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2017. gadā (faktiskā izpilde)	2018. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	594 011 452	659 318 033	655 486 209
1.1.	dotācijas	586 091 648	648 871 778	645 238 710
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6 817 222	7 288 767	7 130 954
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	582 024	1 172 270	296 884
1.4.	transferti	520 558	1 985 218	1 819 661
2.	Izdevumi (kopā)	593 929 178	659 446 310	655 609 670
2.1.	uzturēšanas izdevumi	592 238 854	654 831 914	651 613 939
2.1.1.	kārtējie izdevumi	67 828 826	79 656 531	78 715 357
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	330 630 778	370 206 802	368 937 215
2.1.3.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	190 806	248 716	192 995
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	193 588 444	204 719 865	203 768 372
2.2.	kapitālie izdevumi	1 690 324	4 614 396	3 995 731

*Atbilstoši Valsts kases pārskatam par 2018. gada valsts pamatbudžeta izpildi

PIELIKUMS NR. 2 VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN IZLIETOJUMS VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLAJAM BUDŽETAM

(euro) *

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2017. gadā (faktiskā izpilde)	2018. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde*
04.00.00 Sociālā apdrošināšana				
1.	Ieņēmumi (kopā konsolidēti)	2 504 191 592	2 777 128 060	2 782 322 957
2.	Izdevumi (kopā konsolidēti)	2 390 351 828	2 651 241 766	2 580 091227
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā)	1 865 342 234	1 920 836 849	1 927 321 477
2.	Izdevumi (kopā)	1 768 184 865	1 916 371 828	1 903 524 528
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā)	149 820 007	156 757 495	156 445 435
2.	Izdevumi (kopā)	145 542 111	136 521 427	128 578 561
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā)	38 708 242	47 568 027	47 497 518
2.	Izdevumi (kopā)	40 921 879	44 594 172	43 825 224
04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā)	579 336 532	648 665 329	647 900 832
2.	Izdevumi (kopā)	564 787 676	533 998 532	484 539 774
04.05.00 Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālais budžets				
1.	Ieņēmumi (kopā)	17 583 558	3 290 360	3 157 695
2.	Izdevumi (kopā)	17 514 278	19 755 807	19 623 140

* Atbilstoši Valsts kases pārskatam par 2018. gada valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izpildi

PIELIKUMS NR. 3 PĀRSKATA GADA BUDŽETA PROGRAMMU (APAKŠPROGRAMMU) IZPILDE

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2018. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. euro)	Izpilde pret plānoto (%)
Valsts sociālās apdrošināšanas speciālais budžets		
04.00.00 Sociālā apdrošināšana		
04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets		
ieņēmumi	1 927 321.5	100.3
izdevumi	1 903 524.5	99.3
04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets		
ieņēmumi	156 445,4	99.8
izdevumi	128 578.6	94.2
04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets		
ieņēmumi	47 497.5	99.9
izdevumi	43 825.2	98.3
04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets		
ieņēmumi	647 900.8	99.9
izdevumi	484 539.8	90.7
04.05.00 Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālais budžets - izdevumi		
ieņēmumi	3 157.7	96.0
izdevumi	19 623.1	99.3
Valsts pamatbudžets		
04.00.00 Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai		
04.00.00 Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai	28 589.6	99.8
05.00.00 Valsts sociālie pakalpojumi		
05.01.00 Sociālās rehabilitācijas valsts programmas	34 150.6	100
05.03.00 Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās	41 988.3	99.3
05.37.00 Sociālās integrācijas valsts aģentūras administrēšana un profesionālās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana	5 889.2	99.7
05.62.00 Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana	2 607.5	99.7
05.63.00 Dotācija biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskām organizācijām	318.2	97.9

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2018. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. euro)	Izpilde pret plānoto (%)
07.00.00 Darba tirgus attīstība		
07.01.00 Nodarbinātības valsts aģentūras darbības nodrošināšana	6 482.4	98.9
20.00.00 Valsts sociālie pabalsti un izdienas pensijas		
20.01.00 Valsts sociālie pabalsti	282 110.8	99.8
20.02.00 Izdienas pensijas	43 145.4	98.5
20.03.00 Piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijām	154 911.1	100.0
20.04.00 Bēgļa un alternatīvo statusu ieguvušo personu pabalsti	63.9	55.0
21.00.00 Darba apstākļu uzlabošana		
21.01.00 Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība	3 262.0	100.0
22.00.00 Bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšana		
22.01.00 Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija un bērnu uzticības tālrunis	1 033.4	99.8
22.02.00 Valsts programma bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai	1 131.5	98.7
61.00.00 Kohēzijas fonda (KF) projektu un pasākumu īstenošana		
61.20.00 Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda (KF) apgūšanai (2014-2020)	82.5	100.0
62.00.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana		
62.07.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014-2020)	532.2	76.7
62.20.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014-2020)	643.9	95.6
63.00.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana		
63.07.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014-2020)	37 333.8	97.7
63.20.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014-2020)	293.1	99.5
64.00.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana		
64.07.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020)	4.6	99.6
65.00.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana		
65.07.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020)	1.2	54.2

Budžeta programmas un apakšprogrammas	2018. gada finansējums	
	Faktiskā izpilde (tūkst. euro)	Izpilde pret plānoto (%)
69.00.00. Mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana”		
69.06.00 Mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana” (2014-2020)	71.8	47.1
69.21.00 Atmaksa valsts pamatbudžetā par mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” finansējumu (2014-2020)	10.2	16.9
70.00.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana		
70.07.00 Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm	14.3	54.7
70.08.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē	540.1	51.2
70.22.00 Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (2014-2020) pasākumu īstenošana	153.0	95.9
73.00.00 Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti		
73.06.00 Ārvalstu finanšu palīdzības finansēto projektu īstenošana labklājības nozarē	266.3	52.6
97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana		
97.01.00 Labklājības nozares vadība un politikas plānošana	4 275.8	99.7
97.02.00 Nozares centralizēto funkciju izpilde	5 550.7	98.6
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izdevumiem izlietojums		
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izdevumiem izlietojums	153.2	100

PIELIKUMS NR. 4 PĀRSKATA GADAM APSTIPRINĀTIE NEATLIEKAMIE PASĀKUMI

	Pasākuma nosaukums	Finansējums 2018. gadam (plāns), euro	
		pamatbudžets	speciālais budžets
	PAVISAM, t.sk.,	37 747 351	1 682 800
1.	Alternatīvo ģimenes aprūpes formu attīstība	2 961 203*	82 800
2.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu klāsta pilnveidošana (papildināšana)	917 227	
3.	Tehnisko palīgīdzekļu pieejamības uzlabošana	990 921	
4.	Sociālās uzņēmējdarbības veicināšana	13 000	
5.	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas administratīvās kapacitātes stiprināšana	400 000	
6.	Valsts darba inspekcijas administratīvās kapacitātes stiprināšana darbā ar ēnu ekonomikas samazināšanu	400 000	
7.	Sociāla rakstura institūcijām kapacitātes stiprināšanai un sociālām programmām bērnu tiesību aizsardzības jomās un ar šiem pasākumiem saistīto IT sistēmu pielāgošanai	2 602 000	
8.	Ģimenes valsts pabalsta apmēra palielināšana	28 240 000	
9.	Atbalsts nevalstiskajām organizācijām	325 000	
10.	Mērķdotācija pašvaldībām sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar ģimenēm ar bērniem	898 000	
11.	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administratīvās kapacitātes stiprināšana		1 600 000

* Tai skaitā 82 800 euro transferts uz sociālās apdrošināšanas speciālo budžetu.

Plašāka informācija par prioritāro pasākumu mērķiem un rezultātiem pieejama Paskaidrojumā par Labklājības ministrijas valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta līdzekļu pieprasījumu vidējam termiņam (15.-18.lpp. un 74.lpp.)

PIELIKUMS NR. 5 PABALSTU UN PENSIJU IZMAKSAS

Pensijas, pabalsta veids	2018. gads (izpilde)			2017. gads (izpilde)
	Vidējais saņēmēju skaits mēnesī (personas)	Vidējais apmērs mēnesī (euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)
Budžeta apakšprogramma 04.01.00 Valsts pensiju speciālais budžets (speciālais budžets)				
Vecuma pensija	448 174	341.83	1 838 415.0	1 696 867.0
Pensija apgādnieka zaudējuma gadījumā	15 149	191.91	34 887.7	31 196.3
Augstākās padomes deputātu pensijas	96	2 263.99	2 608.1	2 376.3
Pensijas saskaņā ar speciāliem lēmumiem	25	5.31	1.6	6.3
Izdienas pensijas	2 425	409.92	11 928.6	11 944.2
Apbedīšanas pabalsts	1 962	511.22	12 036.1	11 365.4
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas rezultātā cietušajām personām	32	316.44	121.5	116.1
Pabalsts pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušam laulātajam	453	581.61	3 161.7	3 075.3
Budžeta apakšprogramma 04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets (speciālais budžets)				
Bezdarbnieka pabalsts	32 283	309.47	119 887.3	112 821.4
Apbedīšanas pabalsts	12	200.56	28 881	26.6
Budžeta apakšprogramma 04.03.00 Darba negadījumu speciālais budžets (speciālais budžets)				
Slimības pabalsts	400	1 205.33	5 785.6	5 139.1
Atlīdzība par darbaspēju zaudējumu	9 462	319.19	36 242.5	31 091.6
Atlīdzība par apgādnieka zaudējumu	64	296.34	227.6	2 30.7
Apbedīšanas pabalsts	4	800.27	38.4	44.7
Pārējie pabalsti	492	193.78	1 144.1	1 128.1
Budžeta apakšprogramma 04.04.00 Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets (speciālais budžets)				
Invaliditātes pensijas	72 421	182.53	158 624.6	150 145.9
Pensijas saskaņā ar speciāliem lēmumiem	1 574	76.57	1 446.2	3 412.8
Slimības pabalsts	16 082	825.45	159 299.2	145 156.6
Maternitātes pabalsts ¹⁷	1 402	2792.59	46 982.5	45 527.8
Paternitātes pabalsts ¹⁸	855	330.33	3 389.2	3 242.6
Apbedīšanas pabalsts	190	1275.24	2 907.6	2 640,4
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas rezultātā cietušajām personām	2 406	228.79	6 605.5	5 192.4
Darbā nodarītā kaitējuma atlīdzība	1 002	100.47	1 208.0	1 192.5

¹⁷ Maternitātes pabalsts par visu pirmsdzemdību vai pēcdzemdību periodu

¹⁸ Paternitātes pabalsts par 10 dienām

Pensijas, pabalsta veids	2018. gads (izpilde)			2017. gads (izpilde)
	Vidējais saņēmēju skaits mēnesī (personas)	Vidējais apmērs mēnesī (euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)
Pabalsts pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušam laulātajam	26	474.52	148.0	151.8
Vecāku pabalsts	22 959	376.96	103 856.4	98 961.1
Budžeta apakšprogramma 20.01.00 Valsts sociālie pabalsti (pamatbudžets)				
Kaitējuma atlīdzība Černobiļas AES avārijas rezultātā cietušajām personām	437	177.72	932.0	873.4
Bērna kopšanas pabalsts	39968	131.10	62 876.3	65 958.2
Bērna invalīda kopšanas pabalsts	2072	217.86	5 416.9	5 303.4
Ģimenes valsts pabalsts	340050	26.67	108 844.2	77 871.7
Piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu	7710	107.58	9 953.2	10 055.3
Bērna piedzimšanas pabalsts	1586	422.67	8 044.3	8 676.9
Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts	19 121	108.04	24 790.7	23 849.6
Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	1723	86.83	1 795.2	1 966.1
Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu	3198	54.17	2 078.7	2 121.1
Atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu	505	225.61	1 367.2	642.3
Pabalsts invalīdam, kuram nepieciešama īpaša kopšana	15 242	224.01	40 972.6	40 295.0
Valsts sociālais pabalsts Černobiļas AES seku likvidēšanas dalībniekiem un mirušo dalībnieku ģimenēm	3 265	102.55	4 018.0	4 024.7
Pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības	28 348	80.95	4 589.6	4 166.1
Pabalsts par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti	2 159	73.33	1 899.9	1 896.1
Pabalsts ar celiakiju slimiem bērniem	1 073	110.82	1 426.9	1 563.7
Apbedīšanas pabalsts sociālā pabalsta saņēmēja nāves gadījumā	33	184.74	73.2	75.9
Atlīdzība par adopciju	8	1 510.27	145.0	185.7
Atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi	33	404.86	160.3	52,0
Budžeta apakšprogramma 20.02.00 Izdienas pensijas (pamatbudžets)				
Izdienas pensijas	8 125	441.3	43039.9	38 327.4
Apbedīšanas pabalsts	5	654.21	39.3	32.6
Pārējie pabalsti	1	973.42	11.7	6.1
Budžeta apakšprogramma 20.03.00 Piemaksas pie vecuma un invaliditātes pensijām (pamatbudžets)				
Piemaksas pie vecuma pensijām	360 793	34.61	149 835.0	144 714.7

Pensijas, pabalsta veids	2018. gads (izpilde)			2017. gads (izpilde)
	Vidējais saņēmēju skaits mēnesī (personas)	Vidējais apmērs mēnesī (euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)	Kopējie izdevumi gadā (tūkst. euro)
Piemaksas pie invaliditātes pensijām	34 774	12.16	5 076.1	5 599.3
Pārējie pabalsti un kompensācijas	30	177.53	63.9	158.1

PIELIKUMS NR. 6 VALSTS SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Pakalpojuma veids	Izlietotais finansējums (euro)		
	2016. gadā	2017. gadā.	2018. gadā
Ilgstošā sociālā aprūpe līgumorganizācijās ¹⁹	4 589 407	4 879 572	5 064 334
Valsts ilgstošā sociālā aprūpe VSAC kopā, t.sk.,	35 371 683	36 013 421	41 988 340
VSAC "Latgale"	7 486 305	7 636 471	8 355 537
VSAC "Zemgale"	5 455 291	5 602 520	6 204 785
VSAC "Kurzeme"	6 253 076	6 492 199	7 242 122
VSAC "Vidzeme"	5 399 483	4 679 568	5 232 240
VSAC "Rīga"	10 760 724	11 264 494	12 556 523
Labklājības ministrija (infrastrukturā uzturēšana valsts sociālās aprūpes centros)	16 804	338 169	0
Tehnisko palīgīdzekļu (TPL) nodrošināšana kopā, t.sk.,	7 252 517	6 824 092	7 103 079
VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari””	4 648 363	4 368 144	4 532 158
Transferts VM elpošanas tehniskiem palīgīdzekļiem bērniem ārpus ārstniecības iestādēm	-	-	40 775
Latvijas Neredzīgo biedrība (LNS) (tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana)	1 045 538	1 117 393	788 492
Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNB) tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana)	1 558 616	1 327 115	1 732 765
Pētījums par TPL faktisko izmaksu noteikšanu un TPL kompensācijas sistēmas noteikšanas metodikas izstrāde	-	2 970	8 889
No vardarbības cietušo bērnu sociālā rehabilitācija	1 855 585	1 983 666	2 025 179
Černobiļas atomelektrostācijas seku likvidēšanas dalībnieku un Černobiļas avārijas rezultātā cietušo personu apliecību finansēšana	4 388	4 388	4 388
Sociālās rehabilitācijas pakalpojums no psihoaktīvajām vielām atkarīgām personām - bērniem un pieaugušiem	344 584	313 483	250 884

¹⁹ (Samaksa tiek veikta par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem konkursa rezultātā izvēlētam līgumorganizācijām un psihoneiroloģiskajām slimnīcām, kuras ilgstošās aprūpes pakalpojumus nodrošina saskaņā ar MK 22.12.2010. rīkojumu Nr.749 „Par ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanu valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”, valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Slimnīca „Ģintermuiža”” un valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca””)

Pakalpojuma veids	Izlietotais finansējums (euro)		
	2016. gadā	2017. gadā.	2018. gadā
Sociālās rehabilitācijas pakalpojums cilvēku tirdzniecības upuriem	49 471	87 984	114 625
Seminārs pedagogiem par Cilvēktirdzniecības upuriem	-	-	200
Nepilngadīgu patvēruma meklētāju izmitināšanai ²⁰	834	1 072	5224
Psihologa konsultācijas, ģimenēm ar bērniem līdz 18 gadu vecumam, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji, saskaņā ar Invaliditātes likumu	890	580	658
Asistenta pakalpojumi bērniem ar invaliditāti nokļūšanai uz/no mācību iestādes, dienas centra, I grupas invalīdiem ar pārvietošanās vai garīga rakstura traucējumiem un II grupas invalīdiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuri apmeklē dienas centru, mācās vai strādā, saskaņā ar Invaliditātes likumu	12 744 204	12 667 118	14 996 468
LNS surdotulka pakalpojumi personām saskarsmes ar juridiskām un fiziskām personām nodrošināšanai	441 530	388 267	445 993
LNS surdotulka pakalpojumi personām profesionālās pamatizglītības, profesionālās izglītības un augstākās izglītības pakalpojumu iegūšanai	72 834	15 327	49 948
LNS sociālās rehabilitācijas pakalpojums dzirdes invalīdiem	637 694	538 220	571 870
LNB sociālās rehabilitācijas pakalpojums redzes invalīdiem	485 377	559 057	750 721
Sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšana Dienas centros personām ar garīga rakstura traucējumiem	180 032	122 087	60 850
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniegšana personām ar garīga rakstura traucējumiem	147 848	170 200	165 827
Pakalpojums "Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no vardarbības cietušām pilngadīgām personām"	96 629	161 340	211 449
Sociālā darba pamatnostādnes (sociālo darbinieku motivācijas un piederības sajūtas savai profesijai paaugstināšana)	14 175	14 258	16 694
Pakalpojums "Vardarbības veicēju sociālā rehabilitācija" un pakalpojuma "Vardarbības veicēju sociālā rehabilitācija" speciālistu apmācības un supervīzijas	95 688	123 672	165 968

²⁰ Saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija noteikumiem Nr.370 "Kārtība, kādā no valsts budžeta līdzekļiem sedz pašvaldības izdevumus nepilngadīgu patvēruma meklētāju izmitināšanu"

Pakalpojuma veids	Izlietotais finansējums (euro)		
	2016. gadā	2017. gadā.	2018. gadā
Psihosociālās rehabilitācijas nodrošināšana personām ar prognozējamu vai pirmreizēju invaliditāti, kuras cēlonis ir onkoloģiska slimība, un viņu ģimenes locekļiem	-	-	240 620
Psihosociālās rehabilitācijas nodrošināšana bērnam, kuram nepieciešama paliatīvā aprūpe, un ar viņu vienā mājsaimniecībā dzīvojošiem ģimenes locekļiem vai audžuģimenei	-	-	323 067